Doorstomen

Jaarverslag Stichting Méér Muziek in de Klas 2020

MéeR
MuZieK
iN De
KLaS.
MuZieK
OPLeiDeRS
AKKooRD.

Méér Muziek in de Klas

Adres:	Sarphatikade 22-1, 1017 WV, AMSTERDAM
Telefoonnummer:	020 - 82 04 730
Email:	info@meermuziekindeklas.nl
Website:	www.meermuziekindeklas.nl

Tijdlijn

29 januari	Werkconferentie G9 Paleis Noordeinde
6 februari	MuziekAkkoord Hellendoorn
Januari tot en met maart	Blogs muziekmethodes
26 maart	Lancering Méér Muziek in Huis
8 april	Online Méér Muziek in de Klas Workshop
April	Tutorial Online Muziekonderwijs voor leerkrachten
23 april	Online Méér Muziek in de Klas Workshop
April	Opvanglocaties Vliegende Brigadiers
4 juni	Online Méér Muziek in de Klas Workshops
10 juni	Online Méér Muziek in de Klas Workshops
16 juni	MuziekAkkoord Hoeksche Waard
17 juni	Talkshow 'Muziekonderwijs in Gelderland'
29 en 30 juni	Online audities Lang Leve de Muziek Wedstrijd
juni - juli	Podcastserie 'In gesprek met Méér Muziek in de Klas'
1 september	Webinar Money Money Money
9 september	Landelijke MuziekTafeldag en Inspiratietour Leiden
7 oktober	MuziekopleidersAkkoord en rondetafelgesprek
16 oktober	Wedstrijd lesontwerp vakintegratie
20 oktober	Inspiratietour Salland
27 oktober	Start seizoen 4 Lang Leve de Muziek Show
28 oktober	Inspiratietour Drenthe
Najaar 2020	Muziekonderwijs op weekendscholen
2 november	Lancering instructievideo Muzikaal Kabaal?!
5 november	Start nieuwe reeks muzikale energizers Schooltv
17 november	MuziekAkkoord Katwijk
18 en 25 november	Méér Muziek in de Klas Workshops
25 november	MuziekAkkoord Noord Noord-Holland
25 november	Inspiratietour Tilburg
9 december	MuziekAkkoord Noord Veluwe
20 december	5 jaar Kerst Muziekgala

Inhoud

Voorwoord..... 6

1. Over Méér Muziek in de Klas..... 8

2. Deskundigheidsbevordering..... 10

3. Lokale Verankering: Méér Muziek in de Klas Lokaal..... 17

4. Bewustwording en zichtbaarheid..... 25

5. Evaluaties en impact..... 36

6 Organisatie Méér Muziek in de Klas..... 39

7. Financiële middelen, sponsors en fondsen..... 43

Slotwoord..... 45

Bijlage 1 - Bijdragen..... 46

Voorwoord

Met de uitkomsten van het Boekmanonderzoek van 2019 onder onze arm, begonnen we het jaar 2020 ambitieus, met stevige targets waarop het hele team gebrand was die samen met onze partners te halen. Toen werden we ingehaald door de realiteit. Wat te doen? Plannen uitstellen totdat dit nieuwe coronavirus is weggeëbd, of zoeken naar alternatieven zo lang het virus er is? We kozen meteen voor het laatste. We stoomden gestaag door in onze missie om muziekonderwijs voor alle kinderen op de basisschool in Nederland en het Caribisch gebied mogelijk te maken, door steeds te kijken naar wat wél kon en waar we het onderwijs konden ondersteunen.

De coronacrisis hield ons ook een spiegel voor. Natuurlijk op het gebied van interne processen, hoe activiteiten online en efficiënt in te richten, maar vooral op het gebied van kansengelijkheid en de maatschappelijk rol die wij daarin vervullen. We hebben daarom ook onze organisatie doorgestoomd, en onze aanpak en visie aangescherpt. Scholen met leerlingen die uit een achterstandssituatie komen, kregen meer focus en aandacht in onze activiteiten. Een lijn die we in 2021 en daarna verder versterken.

Alles wat we doen, doen we vanuit onze integrale aanpak van bewustwording, deskundigheidsbevordering en lokale verankering. De eerste paar jaren lag het zwaartepunt op de bewustwording van het belang van muziekonderwijs voor het opgroeiende kind. Naarmate de bewustwording toenam, steeg de actiebereidheid om muziekonderwijs te realiseren. Dat hebben we vormgegeven in het lokale verankeringsprogramma Méér Muziek in de Klas Lokaal, waarbij we lokale en regionale partijen bij elkaar brengen om gezamenlijk de handen uit de mouwen te steken voor duurzaam muziekonderwijs. Dit programma wordt steeds volwassener, veel regio's zijn of gaan fanatiek aan de slag. We zijn dan ook erg blij met de tomeloze inzet van al die regionale partners. Ondertussen werkten we aan de deskundigheid van zittende, en vooral toekomstige leerkrachten en vakleerkrachten. Door te investeren in de lerarenopleidingen en zodoende leerkrachten in spe goede vaardigheden en motivatie mee te geven, creëren we een stevige basis voor structureel muziekonderwijs voor álle kinderen in Nederland. Méér Muziek in de Klas heeft dit proces van meet af aan aangejaagd en gefaciliteerd, met de ondertekening van het MuziekopleidersAkkoord met onze partners Landelijke Overleg Lerarenopleidingen Basisonderwijs, Netwerk Muziekdocenten Pabo, het Netwerk Muziek, het Opleidersoverleg Docent Muziek en 60 landelijke en regionale adhesiebetuigers als resultaat. Een resultaat om trots op te zijn. Maar waarmee we ook nog aan het begin staan.

Wij kunnen ons werk niet doen zonder onze partners, ambassadeurs, ons bestuur en erevoorzitter Koningin Máxima. Zij ondersteunen ons in onze missie door ons te voorzien van inhoudelijk advies, het zichtbaar maken van het belang van en onze activiteiten voor muziekonderwijs bij het brede publiek tot individuele sleutelfiguren, voorzien ons van relevante informatie en houden ons zodoende scherp. Onze speciale dank gaat uit naar erevoorzitter Koningin Máxima, die zich in 2020 genereus inzette voor ons doel. Ook zij keek in deze bijzondere omstandigheden steeds naar wat wél kon om maximale impact te creëren voor onze activiteiten.

Gezamenlijk hebben we sinds 2016 ontzettend veel bereikt. We zijn er echter nog niet. Verandering kun je niet forceren, maar wel entameren. Het veranderingsproces is in volle gang maar heeft nu concentratie en meer tijd nodig. Op het kantelpunt kwam de coronacrisis, die hard ingreep op de voortgang. Tegelijkertijd zorgde diezelfde crisis voor de realisatie dat muziek en andere vormen van kunst en expressie ontzettend veel houvast geven. Juist daarom moeten we als maatschappij de verantwoordelijkheid nemen voor structureel muziekonderwijs op de basisschool, voor al die kinderen.

Door samen te werken en te sturen op resultaat, zijn we ver gekomen. De steel is nog niet sterk genoeg om alle bloembladeren te kunnen dragen. Nóg niet. We gaan dus door, met een aangescherpte missie voor kansengelijkheid. Én als door CBF Erkend Goed Doel.
Het afgelopen jaar was een moeilijk jaar. Maar in dat jaar hebben we ontzetten veel geleerd en deden we vele waardevolle inzichten op voor de toekomst. Een toekomst waar we met vertrouwen naar uitkijken.

Namens alle medewerkers en bestuurders,

Jantien Westerveld,
Directeur Méér Muziek in de Klas

De Muziekschool Katwijk verzorgde een muzikaal intermezzo tijdens de Inspiratietour op 9 september 2020 in de TheaterHangaar te Katwijk.

1. Over Méér Muziek in de Klas

1.1 Missie

Het doel van Stichting Méér Muziek in de Klas is structureel muziekonderwijs voor alle kinderen op de basisschool in Nederland en het Caribisch gebied.

1.2 Visie

Muziek draagt bij aan levensgeluk. Vanuit haar intrinsieke waarde is muziek nodig om gezond te zijn, ook de samenleving is gezonder met muziek. Muziek maakt onlosmakelijk deel uit van het leven, het hoort bij onze cultuur, bij alle culturen. We grijpen erop terug bij belangrijke momenten; als we vieren, als we rouwen. Muziek heelt, het ontspant, geeft energie, het verbindt mensen en brengt ze nader tot elkaar. We ontlenen er onze identiteit aan.

Het ontwikkelen van muzikaliteit bij kinderen door middel van muziekonderwijs zorgt ervoor dat kinderen betekenis aan muziek kunnen geven. Zodat ze ook zelf een bijdrage kunnen leveren aan belangrijke momenten, door te spelen of te zingen, alleen of samen met anderen. Muziek verrijkt het leven van een kind. Wetenschappelijk onderzoek toont daarbij keer op keer aan dat muziekonderwijs en actieve muziekbeoefening, naast de sociaal-emotionele ontwikkeling, ook de ontwikkeling van het brein bevorderen. Het draagt bij aan de creativiteit en het probleemoplossend vermogen.

Muziek en muziek maken leggen kortom een stevige basis voor empathie, sociale binding, creativiteit, kwaliteit van leven, luisteren naar elkaar en openstaan voor verschillen: onmisbare menselijke waarden in onze maatschappij. Daarom is muziekonderwijs op de basisschool - dé plek waar we het voor álle kinderen toegankelijk kunnen maken - zo belangrijk. Muziekonderwijs op de basisschool is dus geen vrijblijvende keuze; het is essentieel!

1.3 Werkwijze

Om ons doel te bereiken, werken via verschillende lijnen:
1. Bewustwording: we laten heel Nederland zien hoe belangrijk muziek is voor de ontwikkeling van kinderen. Bijvoorbeeld door middel van de Lang Leve de Muziek Wedstrijd en Het Kerst Muziekgala, samen met onze partners NPO en AVROTROS. Vanuit educatieve impulsen zoals muzikale energizers die we in samenwerking met Schooltv publiceren en de inzet van Vliegende Brigadiers (vakleerkrachten muziek), maken we leerkrachten in de praktijk bewust van de toegevoegde waarde van muziekonderwijs.

2. Deskundigheidsbevordering: we zorgden in samenwerking met het ministerie van OCW en het Fonds voor Cultuurparticipatie voor financiële impulsen aan scholen en pabo's. Met deze impulsen tillen scholen en de opleidingen nu hun muziekonderwijs naar een hoger plan door middel van deskundigheidsbevordering van zittende en toekomstige leerkrachten.

3. Zorgdragen voor eigentijds lesmateriaal: we maken bijvoorbeeld beschikbare muziekmethodes zichtbaar of vragen aandacht voor vormen van muziekonderwijs die nog onderbelicht zijn.

4. Regionale verankering: we helpen met het tot stand brengen van lokale en regionale samenwerkingsverbanden met alle betrokken partijen in het muziekonderwijs onder de noemer Méér Muziek in de Klas Lokaal.

Alles wat we doen, doen we vanuit onze integrale aanpak van bewustwording, deskundigheidsbevordering en lokale verankering. De eerste paar jaren lag het zwaartepunt op de bewustwording van het belang van muziekonderwijs voor het opgroeiende kind. Naarmate de bewustwording toenam, steeg de actiebereidheid om muziekonderwijs te realiseren. Dat hebben we vormgegeven in het lokale verankeringsprogramma Méér Muziek in de Klas Lokaal, waarbij we lokale en regionale partijen bij elkaar brengen om gezamenlijk de handen uit de mouwen te steken voor duurzaam muziekonderwijs. Dit programma wordt steeds volwassener, veel regio's zijn of gaan fanatiek aan de slag. Ondertussen werkten we aan de deskundigheid van zittende, en vooral toekomstige leerkrachten en vakleerkrachten. Door te investeren in de lerarenopleidingen en zodoende leerkrachten in spe goede vaardigheden en motivatie mee te geven, creëren we een stevige basis voor structureel muziekonderwijs voor álle kinderen in Nederland. Méér Muziek in de Klas heeft dit proces van meet af aan aangejaagd, gefaciliteerd en in 2020 geïntensiveerd, met de ondertekening van het MuziekopleidersAkkoord als resultaat.

1.4 Doelgroepen en stakeholders

Vanwege onze integrale aanpak, kennen wij een groot aantal doelgroepen en stakeholders. Alles wat we doen, doen we natuurlijk voor de kinderen, onze ultieme doelgroep. De kinderen moeten uiteindelijk plezier hebben van en baat bij muziekonderwijs. Om die kinderen goed te kunnen bereiken, vinden wij het van groot belang het onderwijs centraal te stellen. Welke behoeften leven in het onderwijs en hoe kunnen wij daar een passend antwoord op geven? Hiervoor zijn wij continu in gesprek met schoolbestuurders, schoolleiders en leerkrachten. Rondom de school zit een (regionale) schil van culturele instellingen, kinderopvang, lerarenopleidingen, ouders, grootouders en andere stakeholders die elk een relevante rol kunnen vervullen. Het ministerie van OCW en landelijke organisaties als de PO-Raad, AVS, Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst en het Fonds voor Cultuurparticipatie zijn belangrijke partners op politiek, inhoudelijk en beleidsniveau. Ook zijn er tal van koepelorganisaties in het onderwijs- en culturele veld waar wij samen mee optrekken, zoals de Nederlandse Montessorivereniging, Kunsten '92, Cultuurconnectie, University of Curaçao, Gehrels Muziekeducatie en de Vereniging Leraren Schoolmuziek. De Nederlandse Publieke Omroep, AVROTROS en NTR zijn belangrijke partners voor de zichtbaarheid van het belang van muziekonderwijs en onze activiteiten. Publieke en private fondsen, sponsoren en particuliere gevers dragen in belangrijke mate bij aan het kunnen organiseren en uitvoeren van onze activiteiten.

Deze lijst is niet uitputtend, maar geeft goed weer dat we het alleen gezamenlijk, vanuit die gemeenschappelijk drijfveer voor structureel muziekonderwijs voor de kinderen, voor elkaar kunnen boksen.

2. Deskundigheidsbevordering

Toen Méér Muziek in de Klas in 2016 haar activiteiten opstartte, was er sprake van een grote handelingsverlegenheid onder de leerkrachten voor het geven van muziekonderwijs. Om te komen tot structureel muziekonderwijs, ook in de toekomst, heb je een stevige basis nodig. Leerkrachten vormen die basis: als zij de vaardigheden, het zelfvertrouwen en de motivatie hebben om muziekonderwijs in de klas aan te bieden, dan is een essentiële hobbel genomen. Om de handelingsverlegenheid te verlagen, en op langere termijn weg te nemen, formuleerden we een tweesporenbeleid: bijscholing van zittende leerkrachten en het versterken van het muziekonderwijs op de opleidingen voor de toekomstige leerkrachten. In 2020 nam de deskundigheidsbevordering een vlucht met het MuziekopleidersAkkoord. Méér Muziek in de Klas is van meet af aan betrokken als aanjager en facilitator.

2.1 Langetermijnsamenwerking pabo's en conservatoria

In juni 2019 bereikte de regeling Professionalisering muziekonderwijs op de pabo, gezamenlijk ontwikkeld door het ministerie van OCW, het onderwijs, de opleidingen, het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP) en Méér Muziek in de Klas, 100% afname. Met deze regeling kunnen de pabo's, in samenwerking met basisscholen en een conservatorium, gedurende drie jaar het muziekonderwijs op hun opleiding verstevigen. Doel is om leerkrachten al bij de start van hun loopbaan handelingsbekwaam te maken op het gebied van muziekonderwijs.

Aan het einde van 2019 was er een muziekfestival op pabo De Kempel in Helmond, waarop pabostudenten hun nieuw verworven vaardigheden op het gebed van muziekonderwijs presenteerden. Een goede springplank voor 2020!

De regeling en de samenwerking tussen pabo en conservatorium bleken over en weer vruchtbaar en kansrijk: pabo's en conservatoria leerden elkaars expertise kennen waardoor het mes aan twee kanten is gaan snijden. De koepels van pabo- en conservatoriumdirecteuren spraken daarom in 2019 af om voor de lange termijn en op landelijke niveau samen te werken voor optimale borging en doorontwikkeling. Er werd een stuurgroep opgericht, bestaande uit de voorzitters van het Landelijk Overleg Lerarenopleidingen Basisonderwijs (LOBO), het Netwerk Muziek (NM, koepel van conservatoriumdirecteuren), Netwerk Muziekdocenten Pabo (NMP), het Opleidersoverleg Docent Muziek (O2DM), en Méér Muziek in de Klas als procesbegeleider en aanjager.

Het doel van de stuurgroep is om de langetermijnsamenwerking te formaliseren en vorm te geven om zodoende toe te werken naar een nieuwe generatie handelingsbekwame en gemotiveerde leerkrachten en vakleerkrachten. Het resterende budget van de professionaliseringsregeling is door het FCP, op basis van de aanvraag die LOBO deed namens de stuurgroep, in 2020 toegekend om de concretisering van de samenwerking te financieren in 2020 en 2021. Voor 2020 was de ambitie om een werkgroep onderzoek te laten doen naar kennisontwikkeling, de samenwerking te formaliseren in een akkoord en een symposium te organiseren om kennis te delen en de samenwerking te bekrachtigen.

2.1.1 Werkgroep Kennisontwikkeling

De werkgroep Kennisontwikkeling bestaat uit vertegenwoordigers van LOBO, NM, NMP, O2DM, PO-Raad en Méér Muziek in de Klas. De werkgroep buigt zich over op welke onderwerpen en op welke manieren pabo's en conservatoria de komende jaren het beste kennis met elkaar kunnen delen en ontwikkelen. Voor de onderwerpen baseerde de werkgroep zich op de individuele aanvragen die de pabo's deden voor de professionaliseringsregeling. Uit een door FCP gemaakte analyse op deze plannen kwamen drie onderwerpen sterk naar voren: vakintegratie, stagebegeleiding en muziek en technologie. De werkgroep heeft in 2020 vele sessies georganiseerd en gesprekken met experts gevoerd om te bepalen waar lacunes in kennis zitten, hoe men staat tegenover kennisdeling, welke behoeften er zijn en hoe we daarin zouden kunnen voorzien. Ook sprak de werkgroep met experts over de vorm van kennisdelen. Een kennisdelingsplatform, een ambitie uit 2019, bleek niet de juiste vorm. Het accent is verschoven naar het gezamenlijk ontwikkelen van kennis, waarvoor bijeenkomen, het elkaar kennen en werken in netwerken zich beter lenen.

De werkgroep heeft in 2020, naast de vele gesprekken en werksessies, een aantal concrete stappen gezet. Zo was er een workshop over vakintegratie op de dag van het MuziekopleidersAkkoord met aansluitend een wedstrijd voor studenten en leerkrachten (zie pagina 13). Ook werden er twee workshops gegeven op het gebied van muziek en technologie voor leerkrachten (zie pagina 15). De werkgroep legde verder een stevige basis voor kennisontwikkeling op de verschillende thema's, waar subgroepen in 2021 verder aan zullen werken.

2.1.2 MuziekopleidersAkkoord

In het voorjaar van 2020 stelde de stuurgroep het MuziekopleidersAkkoord op, waarin zij doel en ambities van de samenwerking en grote lijnen voor uitvoering van het Akkoord in de periode 2020-2032 formuleerden. Het MuziekopleidersAkkoord werd op landelijk niveau geaccordeerd door LOBO en het Netwerk Muziek. In het Akkoord worden andere partijen uitgenodigd adhesie te betuigen, want 'voor ijzersterk, blijvend muziekonderwijs zijn ook faciliterend overheidsbeleid en landelijke betrokkenheid vanuit de [andere, red.] sectoren nodig'. In 2020 tekenden maar liefst 60 partijen mee, waaronder PO-Raad, Algemene Vereniging Schoolleiders, Fonds voor Cultuurparticipatie, Landelijke Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst, Jeugdeducatiefonds, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Stichting Leerorkest, Kunsten '92, Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals en Vereniging van Nederlandse Orkesten. Ook regionale partijen tekenden mee, waaronder DOOR! Limburg, Scalda, Economic Board Zeeland en de regionale MuziekAkkoorden. Met het Akkoord hebben vele nieuwe partijen zich aan het doel van structureel muziekonderwijs voor kinderen op de basisschool verbonden, en dragen zij inhoudelijk, organisatorisch en/ of communicatief bij. Het MuziekopleidersAkkoord is een open akkoord; in 2021 gaan we het gesprek aan om nog meer partners aan het Akkoord te verbinden.

Met behulp van een korte 'explainimation' legden we achtergrond en doel van het MuziekopleidersAkkoord uit aan beoogde medeondertekenaars.

Caribisch gebied tekent ook mee

Ook University of Curaçao tekende, namens de Lerarenopleiding Funderend Onderwijs (LOFO), het MuziekopleidersAkkoord mee. Een concrete stap om ook in het Caribische deel van het Koninkrijk toe te werken naar meer muziek in de klas. Onderdelen van het partnerschap zijn uitwisseling van kennis en onderzoek naar hoe er vanuit Nederland kan worden bijgedragen aan versteviging van het muziekonderwijs in Curaçao. In 2021 geven we hier verder invulling aan. Ook gaan we het gesprek aan met het Instituto Pedagogico Arubano (IPA) in Aruba, met het oog op partnerschap.

2.1.3 Woensdag 7 oktober 2020: Dag van het MuziekopleidersAkkoord

Op woensdag 7 oktober stond een groot symposium over muziekonderwijs gepland in TivoliVredenburg, voor 2000 gasten verdeeld over de doelgroepen opleiders, studenten en het onderwijs. Doel van deze dag was om de verschillende doelgroepen met elkaar te laten kennismaken, kennis over muziekonderwijs te delen op verschillende niveaus, aan de slag te gaan met muziekonderwijs tijdens workshops en resultaten van de werkgroep kennisontwikkeling te presenteren. Ook was dit de dag om het MuziekopleidersAkkoord te bekrachtigen en concrete lijnen voor de langetermijnsamenwerking uit te zetten, in aanwezigheid van erevoorzitter Koningin Máxima die de afgelopen jaren nauw betrokken was bij de ontwikkelingen op de pabo's.

In 2020 hebben we, met hulp van doelgroepcommissies en een extern evenementenbureau, concept en inhoud van het symposium vormgegeven. Door COVID-19 is het concept continu aangepast om te kunnen voldoen aan de toen geldende maatregelen. Een week voor aanvang werden nieuwe beperkingen afgekondigd. Het werd hierdoor een hybride symposium vanuit TivoliVredenburg met maximaal 30 gasten per programmaonderdeel en een livestream gedurende de gehele dag.

Het programma was zeer divers met internationale sprekers. Zo was er een lezing van prof. dr. Scherder over het belang van muziekonderwijs voor de hersenontwikkeling van kinderen, een lezing van de Brits-Amerikaanse muziekeducator Natasha Zielazinski over het leggen van eigenaarschap bij kinderen in muziekonderwijs, een vragenuur voor en door studenten, een lezing over de rol die muziekonderwijs speelt bij kinderen met autisme van de Britse wetenschapper Adam Ockelford, een workshop over vakintegratie georganiseerd in het kader van de werkgroep Kennisontwikkeling en een bijdrage in Spoken Word van de Rotterdamse artiest YMP Flow. De programmaonderdelen bleven na afloop beschikbaar op youtube.[1] Bij elkaar opgeteld, live en na afloop, genereerden de programmaonderdelen gezamenlijk bijna 2000 kijkers.

Pabo- en conservatoriumstudenten gaan met een pabo- en conservatoriumdocent en groepsleerkracht in gesprek over wat het MuziekopleidersAkkoord voor hen gaat betekenen.

Vakintegratie

Vakintegratie is een veelbesproken thema binnen curriculumvernieuwing in het primair onderwijs. Een van de redenen dat veel pabo's de gelden uit de professionaliseringsregeling aanwenden om zich hierin verder te bekwamen. In het verlengde heeft de werkgroep kennisontwikkeling verschillende acties ondernomen rondom dit thema. Zo spraken werkgroepleden met pabodocenten over hoe p[een zinvolle manier kennis over vakintegratie te delen. Hieruit ontstond het idee van een workshop. Ook sprak de werkgroep met experts op het gebied van kennisontwikkeling om te bepalen hoe je opgedane kennis een stap verder kunt brengen. Uit die gesprekken kwam het plan voor een wedstrijd vakintegratie voort om mensen te laten oefenen met het onderwerp enerzijds, en lesontwerpen te verzamelen om van te kunnen leren en te inspireren anderzijds.

Op 7 oktober 2020 kwamen deze ideeën samen. Rens Gresnigt (expert op het gebied van vakintegratie) en Vivian Knols (muziekdocent aan Nieuwste pabo en het Conservatorium Maastricht) verzorgden een workshop vakintegratie voor studenten, docenten en leerkrachten. Aan het einde van deze workshop werden studenten en leerkrachten uitgedaagd mee te doen aan de wedstrijd Lesontwerp vakintegratie. Deze wedstrijd leverde, ondanks de drukke najaarsperiode, 11 inzendingen van groeps- en vakleerkrachten en pabostudenten op. Een vakkundige jury beoordeelde deze inzendingen, waaruit in januari 2021 twee winnaars werden geselecteerd door Rens Gresnigt en Vivian Knols.

1 Een aantal programmaonderdelen konden we na afloop niet aanbieden, omdat de inhoud ervan beschermd is.

Het absolute hoogtepunt van de dag was het rondetafelgesprek, in aanwezigheid van onze erevoorzitter, Koningin Máxima. De uitvoerders en betrokkenen van het MuziekopleidersAkkoord spraken met partners, het onderwijs, studenten en overheid. Het gesprek werd gevoerd aan en vanaf de tafel, en ook vanuit Zoom met onder meer minister van gehandicaptenzaken Rick Brink en Rector Magnificus van de University of Curaçao Francis de Lanoy. Het gesprek was agendasettend voor de samenwerking tussen de pabo's en conservatoria: tijdens het gesprek werd bepaald welke onderwerpen de komende twee jaar prioriteit hebben, welke acties daaraan worden verbonden en welke partijen hier voor nodig zijn. Aan het einde van het gesprek ontving Marjan Hammersma, Secretaris-Generaal van het ministerie van OCW, het MuziekopleidersAkkoord uit handen van de voorzitters van LOBO en het Netwerk Muziek. Het rondetafelgesprek werd live gestreamd en vervolgens op Youtube gepubliceerd. Live keken 240 kijkers mee, aan het einde van 2020 was het gesprek iets vaker dan 2400 bekeken, een vertienvoudiging van het livepubliek.

Tijdens het rondetafelgesprek kwam de maatschappelijke waarde van het MuziekopleidersAkkoord sterk naar voren.

Muzikale jeugdfoto's

Om extra zichtbaarheid aan het MuziekopleidersAkkoord en het belang ervan voor de kinderen in de klas te geven, was er die dag een ludieke campagne waarbij we onze partners, partners van het MuziekopleidersAkkoord en hun achterban, studenten en docenten van pabo's en conservatoria, onze volgers en iedereen die ook maar mee wilde doen, opriepen een muzikale jeugdfoto te posten op sociale media met de hashtag #meermuziekindeklas. We nodigden ook Nederlandse artiesten uit hun jeugdfoto te delen en te vertellen over waarom zij muziekonderwijs belangrijk vinden. De campagne was een groot succes. De hele dag stonden de timelines van de verschillende sociale media vol met aandoenlijke jeugdfoto's van wethouders, BN'ers, ouders, leden van muziekverenigingen, en vele anderen. Koningin Máxima onthulde ter afsluiting van de Dag van het MuziekopleidersAkkoord een spectaculaire projectie van een selectie van jeugdfoto's op de gevel van TivoliVedenburg. Met deze campagne hebben we muziekonderwijs op 7 oktober echt in de kijker gespeeld.

De muzikale jeugdfoto van Armin van Buuren in het kader van de campagne voor het MuziekopleidersAkkoord.

Met het MuziekopleidersAkkoord werken we, samen met de pabo's, conservatoria, het onderwijs en alle partners aan de basis voor structureel muziekonderwijs op de basisscholen. Aan het einde van 2020 is een conceptuitvoeringsplan opgesteld voor de komende twee jaar. Het rondetafelgesprek van 7 oktober 2020 dient hierbij als leidraad. De uitvoering pakken we gefaseerd op, die luxe biedt een samenwerkingsafspraak van twaalf jaar. In 2021 en 2022 is Méér Muziek in de Klas gevraagd een actieve rol te spelen als procesbegeleider en aanjager.

2.2 Méér Muziek in de Klas Workshops

Ook dit jaar organiseerden we gratis Méér Muziek in de Klas Workshops. Tijdens deze laagdrempelige workshops voor groepsleerkrachten geven muziekdocenten van pabo of conservatorium tips en trucs die de volgende dag direct toepasbaar zijn in de klas. Er worden concrete en eigentijdse voorbeelden behandeld: van zingen en spelen op een ukelele tot grafische meespeelpartituren en digitale componeertools. Er zijn laagdrempelige workshops en verdiepende workshops, aangeboden door pabo's en conservatoria. Méér Muziek in de Klas ondersteunt bij de coördinatie, communicatie en werving van deelnemers.

In het voorjaar van 2020 waren 27 workshops gepland op pabo's in het hele land in de periode maart tot en met juni. Vanwege de lockdown kon geen enkele workshop doorgaan. We schakelden daarom over op online workshops, iets wat in die tijd voor iedereen nog erg nieuw was. In juni vonden twee keer twee workshops plaats, verzorgd door Thomas More Hogeschool. Tijdens deze workshops gingen de deelnemers op verschillende manieren – met de stem, met bewegen en spelen - online met muziek aan de slag. De workshopleidster maakte daarbij gebruik van gebaren. Hieraan namen in totaal 181 leerkrachten deel. Zij gaven de workshops gemiddeld een 8,2, en 84% van de deelnemers gaf aan dat ze meer of anders muziekles zouden gaan geven na de workshop te hebben gevolgd. De deelnemers vonden de workshops inspirerend en waren vooral blij met de praktische tips en ideeën voor werkvormen.

> *"Top hoor, die workshops! Fijn dat deze weer heel anders waren dan de vorige die ik heb gevolgd (nog voor corona). En het ging prima digitaal!"*
>
> Opmerking uit een deelnemersevaluatie

Voor het najaar stonden de verdiepende workshops gepland, waarop we de verbeterpunten uit de pilot van 2019 zouden toepassen. Door de maatregelen waren we echter genoodzaakt om ook deze workshops online aan te bieden. We organiseerden opnieuw twee keer twee workshops: een over luisteren naar muziek met het jonge kind verzorgt door de Thomas More Hogeschool, en een over hoe je digitale lesmiddelen kunt toepassen voor muziekonderwijs door de Hogeschool Rotterdam. Deze laatste workshop kwam voort uit het thema muziek en technologie van de werkgroep kennisontwikkeling. Daarnaast was er een vijfde workshop waarin deelnemers met elkaar in gesprek konden over hoe muziekonderwijs op school te organiseren. Aan deze workshops namen in totaal 83 leerkrachten deel. Ze beoordeelden de workshops met een 8,2 gemiddeld. Van de deelnemers gaf 81% aan meer of anders muziekles te gaan geven na afloop van de workshops, en 96% zou dit soort workshops nog een keer willen bijwonen.

Workshopleider Bert van Uffelen, muziekdocent aan de pabo van de Hogeschool Rotterdam, zit klaar om een workshop te geven over de inzet van digitale leermiddelen bij muziekonderwijs.

Uit de evaluaties bleek ook dat men de online workshops waardeerde, omdat er geen extra reistijd voor nodig was. Er namen dan ook mensen uit het hele land deel. In 2021 onderzoeken we daarom of we een gemixt aanbod van online en fysieke workshops kunnen bieden, zodat we aan verschillende behoeften tegemoet kunnen komen. De workshop worden daarbij onderdeel van de uitvoering van het MuziekopleidersAkkoord in het kader van de nascholingsrol van de opleidingen.

2.3 Muzikaal Kabaal?! Muziekonderwijs voor kleuters

Via ons leerkrachtenpanel en op bijeenkomsten waar onderwijsprofessionals samenkomen zoals de Nationale Onderwijstentoonstelling (NOT) vragen we aan de mensen voor de klas waar zij behoefte aan hebben. In 2019 kwam naar voren dat er behoefte was aan materiaal voor muziekonderwijs aan kleuters. Daar zijn we in 2020 mee aan de slag gegaan, in samenwerking met Christiane Nieuwmeijer (promovenda aan de Vrije Universiteit van Amsterdam). Samen met haar ontwikkelden we 'Muzikaal Kabaal?!', een praktische instructievideo over muzikaal spel bij kleuters. De video is opgenomen op een school waar Christiane Nieuwmeijer training geeft over muzikaal spel bij kleuters. Christiane vertelt over de wetenschap achter muzikaal spel bij kleuters, de leerkracht vertelt over de praktijk. Naast de video ontwikkelden we een 'inspiratieplaat' om inzichten uit de video te kunnen toepassen in de kleuterklas. Muzikaal Kabaal?! werd gelanceerd op 2 november 2020 op ons Youtubekanaal en was aan het einde van het jaar al 2500 keer bekeken. In een enquête beoordeelde men de video met gemiddeld een 8,6 en prees men de combinatie van wetenschappelijke onderbouwing en praktische inzetbaarheid. Ook gaf men aan zelf een muziekhoek te hebben ingericht voor kleuters, de video te hebben gedeeld met het leerkrachtenteam of ingezet als collegemateriaal voor studenten. Een geslaagde vorm van kennisdeling!

In de korte documentaire 'Muzikaal Kabaal?!' zien we hoe kleuters leren over muziek én hoe ze samen kunnen spelen, door naar muziek te luisteren, zelf muziek te maken en te bewegen.

3. Lokale verankering: Méér Muziek in de Klas *Lokaal*

Met ons programma Méér Muziek in de Klas Lokaal brengen we regionale partijen samen om draagvlak én slagkracht te creëren voor structureel muziekonderwijs op de basisscholen in die regio. Het programma gaat uit van lokaal leiderschap en eigenaarschap van alle deelnemende partijen. De ontwikkeling van het kind staat daarbij centraal en het onderwijs is leidend. Betrokken regionale partijen zijn schoolbesturen, kunstencentra, decentrale overheden, pabo's en conservatoria, muziekverenigingen, podia, lokale ondernemers en bedrijfsleven, fondsen, serviceclubs, etc. Deze lijst is niet uitputtend: elke organisatie die een bijdrage kan leveren kan meedoen. E partijen samen vormen een stuurgroep, ook wel MuziekTafel, onder leiding van een regionale kartrekker. De MuziekTafel brainstormt over de te ondernemen acties en wie waarvoor verantwoordelijk is. De afspraken worden vastgelegd en bezegeld in een MuziekAkkoord. Als het MuziekAkkoord gesloten is, gaat de MuziekTafel over op uitvoering van de afspraken en monitoring ervan. Méér Muziek in de Klas is aanjager en partner-op-afstand.

De ambities van het programma Méér Muziek in de Klas Lokaal zijn hoog: ook in 2020 werkten we weer toe naar landelijke dekking met een groot aantal MuziekAkkoorden in nieuwe regio's en waardering en zichtbaarheid geven aan regio's die op eigen initiatief al zorgen voor het muziekonderwijs met behulp van MuziekBokalen.

Muziekonderwijs in de grote steden

We begonnen het jaar goed met een bijeenkomst in Paleis Noordeinde in Den Haag met erevoorzitter Koningin Máxima, minister Van Engelshoven van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, wethouders Cultuur en Onderwijs van Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Eindhoven, Utrecht, Maastricht, Groningen, Arnhem en Enschede en ambassadeurs van Méér muziek in de Klas. De wethouders deelden ervaringen, successen en kennis en spraken over de toegevoegde waarde van muziekonderwijs. Langetermijninvesteringen en regionale samenwerkingen zijn nodig om muziekonderwijs naar een hoger plan te tillen, waarbij ook het bedrijfsleven een belangrijke rol kan spelen. Wethouders van steden waar nog geen structureel muziekonderwijs wordt gegeven op basisscholen, vertelden over hun ambities en doelstellingen ten aanzien van kansengelijkheid voor de komende jaren. Ook werd gesproken over het lerarentekort in de grote steden en de rollen die muziek- en cultuuronderwijs daarin kunnen spelen, evenals ouderbetrokkenheid. De bijeenkomst legde een goede basis om toe te werken naar meer muziek voor alle kinderen in de grote steden.

3.1 MuziekAkkoorden

Op 6 februari was het eerste MuziekAkkoord van het jaar een feit: de Overijsselse gemeente Hellendoorn tekende voor structureel muziekonderwijs voor 3100 kinderen.

> *"Met de ondertekening van het MuziekAkkoord investeren we in de toekomst van onze kinderen. We geven ze de ruimte hun talent te ontdekken en te ontwikkelen. Hierdoor ontstaat een nieuwe generatie van creatieve denkers en makers. Daaraan heeft de huidige maatschappij een steeds grotere behoefte, omdat dit bijdraagt aan een leefbare en aantrekkelijke gemeenschap."*
>
> Onderwijswethouder Hellendoorn Anja van den Dolder

Dat voorjaar zouden meer MuziekAkkoorden volgen. We werden echter al snel ingehaald door de realiteit: half maart kwam de lockdown waardoor een aanzienlijk aantal lopende trajecten op weg naar een MuziekAkkoord stagneerde en trajecten in de opstartfase werden uitgesteld. Aan de andere kant grepen sommige regio's juist de vrijgekomen tijd aan om het traject te versnellen. Om een goed antwoord op de verschillende situaties te kunnen geven, zochten we naar nieuwe wegen en mogelijkheden, en vonden we onszelf opnieuw uit. De focus ging hierbij uit naar wat wél kon, al was het maar klein: Méér Muziek in de Klas Lokaal ging online. Zo organiseerden we vaste onderdelen van het Méér Muziek in de Klas Lokaal-traject online, zoals brainstorms en stuurgroepoverleggen. Ook organiseerden we online of hybride inspiratiesessies met lezingen over het belang van muziekonderwijs en aansluitend workshops en werksessies om het traject verder aan te jagen (zie ook pagina 28).

Op 16 en 17 juni organiseerden we de eerste twee grote online bijeenkomsten: de ondertekening van MuziekAkkoord Hoeksche Waard (het tweede MuziekAkkoord van 2020) en de talkshow Muziekonderwijs in provincie Gelderland, beide resp. fysiek en online bijgewoond door erevoorzitter Koningin Máxima.

Twee bijzondere mijlpalen in tijden van corona

De feestelijke hybride ondertekening van MuziekAkkoord Hoeksche waard en de gestreamde talkshow Muziekonderwijs in Gelderland

Op dinsdag 16 juni organiseerden we ons eerste grote hybride event: de ondertekening van MuziekAkkoord Hoeksche Waard, gepresenteerd door ambassadeur Buddy Vedder. Hierbij was Koningin Máxima op locatie aanwezig. Zij werd buiten toegezongen door basisschoolkinderen uit de regio en nam actief deel aan gesprekken. Op locatie waren ook vertegenwoordigers van een aantal betrokken partijen, en vanuit Zoom schoven andere betrokkenen en geïnteresseerden aan. Na het officiële sluiten van het MuziekAkkoord, gaf de regio Hoeksche Waar aan maar liefst vier regio's het stokje over: Leiden, Oldenzaal, Den Bosch en de binationale regio Gelderland-Düsseldorf. Ook was er een werksessie over hoe op een innovatieve manier een poule van vakleerkrachten, conservatoriumstudenten, en muzikaal vaardige leerkrachten en pabostudenten in te richten, om de scholen in de regio van muziekonderwijs te kunnen voorzien. Het MuziekAkkoord Hoeksche Waard is in dat opzicht extra bijzonder, omdat het een brug slaat tussen lokale verankering, het lerarentekort en de lerarenopleidingen. De docentenpoule in Hoeksche Waard vormt daarmee een waardevolle casus in het kader van de werkgroep kennisontwikkeling (zie pagina 11). Ook zet de regio in op een goede koppeling met het buitenschoolse aanbod. Deze elementen vielen ook de toetsingscommissie van de MuziekMatch positief op; de aanvraag van regio Hoeksche Waard werd door hen dan ook met veel vertrouwen gehonoreerd. Naast de aanwezigen, keken online bijna 350 mensen naar het programma rondom het MuziekAkkoord, na afloop is de video ervan 3400 keer bekeken in 2020.

Direct de volgende dag, op woensdag 17 juni 2020, vond de online talkshow 'Muziekonderwijs in Gelderland' plaats, waaraan Koningin Máxima online deelnam via Zoom. Deze talkshow organiseerden we in samenwerking met Cultuur Oost. In de studio zaten onder meer gedeputeerde van Cultuur Peter Drenth en Méér Muziek in de Klas Lokaal-ambassadeur Bert Frölich. In deze talkshow kwamen verschillende goede voorbeelden uit de provincie aan bod. Zo werd gesproken over de wisselwerking tussen de lokale verankering van muziekonderwijs en het rijksprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit, de grote waarde van muziek in het speciaal onderwijs, hoe je muziekonderwijs in een cluster van gemeenten kunt verankeren, over innovatieve vormen van muziekonderwijs, en over hoe je lokale ondernemers kunt betrekken bij de financiering van muziekonderwijs in de regio. In de Gelderse regio De Liemers gebeurt dit middels de Zin-in-Zevenaar Cadeaupas. Met deze pas wordt 2% van elke besteding bij aangesloten winkeliers afgedragen voor de financiering van muziekonderwijs. Koningin Máxima nam de allereerste cadeaukaart tijdens de talkshow in ontvangst. Gedeputeerde Peter Drenth sloot de talkshow af met de belofte aan de Koningin om muziekonderwijs voor alle 170.000 Gelderse kinderen te realiseren in 2021.

De talkshow werd geëdit en de volgende dag gepubliceerd op Youtube. Ook is de talkshow in thematische delen gepubliceerd in het online Handboek voor Méér Muziek in de Klas (zie kader op pagina 22). In 2020 genereerde de talkshow bijna 1400 weergaven.

Ondertekening van MuziekAkkoord Hoeksche Waard.

Ambassadeur Bert Fröhlich in gesprek met erevoorzitter Koningin Máxima tijdens de online talkshow 'Muziekonderwijs in Gelderland'.

Uiteindelijk sloten we in 2020, naast in Hellendoorn en Hoeksche Waard, MuziekAkkoorden in Katwijk, Noord Noord-Holland en Noord Veluwe. Ook reikten we MuziekBokalen uit aan Opmeer, Texel en Schagen. Hiermee bereiken we 90.000 kinderen. Enschede, Hengelo, Oldenzaal, Gelderland-Düsseldorf, Amstelveen, Gooi- en Vechtstreek en Zuid-Kennemerland namen in 2020 een vlaggetje in ontvangst en committeren zich daarmee toe te werken naar een MuziekAkkoord voor hun regio.

3.1.1 Landelijke MuziekTafeldag

Op 9 september 2020 organiseerden we in nauwe samenwerking met onze partner Landelijk Kennisinstituut voor Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA), de tweede Landelijke MuziekTafeldag, in hybride vorm met aanwezigheid van Koningin Máxima op locatie. Op deze dag kwamen bestaande en toekomstige MuziekTafels bijeen om successen te delen en knelpunten te bespreken. Doel van de dag was dat elke deelnemer met concrete handvatten terug kon naar de eigen regio om de verankering van muziekonderwijs weer een stap verder te brengen. Om optimaal te kunnen voldoen aan de behoeften van de regio's, hebben we van te voren input opgevraagd. Een selectie van deze input vertaalden we samen met LKCA naar een concreet en rijk programma met verschillende rondetafelgesprekken en deelsessies. Onderwerpen die aan bod kwamen waren borging van muziekonderwijs, effectief samenwerken, het opleiden van leerkrachten en de koppeling met het buitenschoolse aanbod.

Onze Méér Muziek in de Klas Lokaal-ambassadeurs

Voor de lokale verankering van muziekonderwijs heb je stevige verbinders nodig, die zich opstellen als ambassadeur voor muziekonderwijs in hun regio. In 2020 konden we weer een aantal nieuwe 'Lokaal-ambassadeurs' aan de lijst toevoegen: Roeland Vrolijk voor het Caribisch gebied en regio Rotterdam, Carla Smits voor de regio Noord-Holland, Fred van Oijen voor Amstelveen, Annet Kil voor regio Gooi- en Vechtstreek, Dimitri Horsthuis-Tangelder voor regio Gelderland Midden, Sander en Bastiaan van den Tillaard voor regio Noord Veluwe, Andries Mulder voor regio Overijssel, Mathijs ten Broekevoor regio Zutphen, Lochem, Brummen, Voorst, Wim van Herk voor regio Hoeksche Waard en Harry Nijhuis voor Losser. Samen met hen maken we ons sterk voor structureel muziekonderwijs in de regio!

Ambassadeur Roeland Vrolijk in actie tijdens de Landelijke Muziek Tafel Dag.

Uit alle uitwisseling en gesprekken bleek dat het programma Méér Muziek in de Klas Lokaal volwassen is geworden; de verankering begint echt op stoom te komen. Nu komt het aan op verder doorstomen en niet meer loslaten. De Boekmanstichting maakte een verslag van de dag en destilleerde acht tips. Het programma van de Landelijke MuziekTafeldag zat bomvol; een aantal thema's kwam daardoor helaas niet aan bod. De Boekmanstichting gaf daarom ook als tip mee om thema's die zijn blijven liggen aandacht te geven in kleinere setting. Bijvoorbeeld tijdens webinars of Zoombijeenkomsten. Iets dat we ons ter harte nemen voor 2021.

3.2 MuziekMatch

MuziekAkkoorden en MuziekAkkoorden-in-wording kunnen financiële steun krijgen uit de MuziekMatch, een stimuleringsmaatregel van €1 miljoen van het ministerie van OCW. Doel van de maatregel is om op lokaal of regionaal niveau publiek-private samenwerking op het gebied van muziekonderwijs op de basisschool te stimuleren. Om in aanmerking te komen voor de MuziekMatch moeten de regio's hun afspraken goed op papier zetten met bijbehorende begroting. Is er een gat in die begroting, dan kan de MuziekMatch voor één derde tegemoet komen, mits er twee derde aan privaat en decentraal publiek geld tegenover staat. De tegemoetkoming wordt begrensd door een maximum, afgestemd om aantallen basisschoolleerlingen. Als de MuziekMatch wordt toegekend, dan heeft een MuziekTafel een jaar de tijd om de gelden te besteden.

Méér Muziek in de Klas fungeert als aanjager en procesbegeleider. Een onafhankelijke toetsingscommissie, bestaande uit Bernard Teunis van de PO-Raad[1], de Groningse wethouder voor Cultuur Paul de Rook en Martine Consten, senior projectadviseur Kunst en Cultuur bij VSBfonds, beoordeelt de plannen. De commissie toets met name op hoe de plannen voorzien in de behoeften van de scholen en op de verschillen in behoeften van de scholen. Ook kijkt de commissie naar de duurzaamheid van de plannen.

De MuziekMatch liep oorspronkelijk over de periode 2019 en 2020. Doel voor 2020 was daarom om zoveel mogelijk aanvragen voor de MuziekMatch aan te jagen, zodat het resterende bedrag volledig werd benut. Maar ook voor de MuziekMatch bemoeilijkte de coronacrisis het proces. MuziekTafels die al gebruikmaakten van de MuziekMatch hadden moeite de gelden te besteden omdat de scholen waren gesloten of geen externen zoals vakleerkrachten toelieten. En MuziekTafels die van plan waren een aanvraag in te dienen, kregen om dezelfde redenen de handen moeilijker op elkaar. Om hierin tegemoet te komen, gaf het ministerie op aangeven van Méér Muziek in de Klas een halfjaar coulance aan lopende MuziekMatches. Ook werd de looptijd van de maatregel verlengd met een jaar, waardoor MuziekTafels ook in 2021 nog een aanvraag kunnen indienen zolang er nog gelden beschikbaar zijn. Dit werd zeer gewaardeerd door de regio's.

In 2020 hebben desondanks negen regio's de MuziekMatch toegekend gekregen: Noord-Veluwe, Katwijk, Hellendoorn, Stichtse Vecht, Zutphen/Lochem, Hoeksche Waard (zie ook pagina 19), Drenthe, Helmond en Zeeland. Vooral in provincie Zeeland voegde het traject en bijbehorende procesbegeleiding van de MuziekMatch veel waarde toe, omdat het de plannen van het MuziekAkkoord Zeeland combineerde met het parallelle programma van de Proeftuin Muziekeducatie Zeeland, waardoor beide elkaar kunnen versterken. Regio's die de MuziekMatch in 2019 of 2020 toegekend hebben gekregen, hebben in 2020 (deels) uitvoering gegeven aan de besteding ervan. Al eerder noemden we de Zin-in-Zevenaar cadeaupas van regio de Liemers (zie pagina 19). Met deze pas wil de regio op lange termijn de financiering voor muziekonderwijs borgen. In Helmond heeft de lokale serviceclub Kiwanis als plan opgevat om huiskamerconcerten onder de noemer Kiwancerto te organiseren. De opbrengsten van deze concerten gaan volledig naar muziekonderwijs in Helmond. Door de coronacrisis ging er in 2020 helaas maar een huiskamerconcert door. De toon is echter gezet en zodra het weer kan, krijgt Kiwancerto vervolg.

Ondertekening van MuziekAkkoord Katwijk

1 Bernard Teunis is sinds november 2020 als programmamanager Curriculum.nu betrokken bij SLO

Money, Money, Money – een webinar over fondsenwerving
Om muziekonderwijs op de basisschool te kunnen borgen is structurele financiering nodig. In de praktijk kan het alleen best lastig zijn om dit voor elkaar te krijgen, zo merken we in de verschillende regio's. Daarom organiseerden we op 2 september 2020 de webinar Money, money, money, voor leden van de MuziekTafels en andere geïnteresseerden. Tijdens deze webinar kregen deelnemers tips en advies voor het opzetten van structurele financiering voor muziekonderwijs in de regio. Samen met Maarten Coolen van Kiwanis in Helmond, Mirjam Pauwels, wethouder Cultuur van Assen en ambassadeur van Méér Muziek in de Klas, en ondernemer Joyce Mulder bespraken we hoe je serviceclubs, fondsen en ondernemers betrekt. Aaltje van Zweden (Stichting Papageno), Eline Danker (Artis) en Patty Nobrega (Concertgebouworkest) gaven vanuit hun expertise op dit gebied praktische tips en trucs. De deelnemers konden ondertussen live hun vragen stellen. Aan deze webinar namen 109 mensen actief deel: zij plaatsten gezamenlijk ruim 200 berichten en vragen in de chat. Uit de evaluatie na afloop bleek dat de deelnemers actie hadden ondernomen en bijvoorbeeld een serviceclub hadden aangeschreven. Voor veel deelnemers gold dat ze nog niet zover waren; zij bevonden zich nog in de fase van planvorming. De webinar heeft bij deze deelnemers bijgedragen aan meer kennis over fondsenwerving en ze voorbereid voor de fase waarin fondsen geworven moeten worden.

In 2021 organiseren we nieuwe webinars, waaronder een over storytelling.

Gezamenlijk werd aan de regio's in 2020 € 240.000 uit de MuziekMatch toegekend, tegenover maar liefst € 370.000 aan privaat geld dat gedurende de looptijd van de MuziekMatch zal worden geïnvesteerd. De MuziekMatch doet daarmee als door het ministerie van OCW beoogd én meer. De regio's kunnen gebruik maken van de structuur van een Fonds op Naam waarmee zij als het ware een spaarpot voor het muziekonderwijs in de regio's aanleggen. Dit biedt de regio's vele voordelen, onder meer vanwege het feit dat de stichting Méér Muziek in de Klas een culturele ANBI-status heeft, en daarmee automatisch ook de regionale Fondsen op Naam. De door de MuziekMatch gegenereerde gelden komen de regio's voor 100% toe.

Online Handboek voor meer muziek in de klas
Ook in 2020 hebben we het online Handboek voor meer muziek in de klas weer door kunnen ontwikkelen. Zo zijn nieuwe goede voorbeelden toegevoegd, continue updates doorgevoerd op MuziekMatch-gerelateerde artikelen, is de landkaart vernieuwd en hebben we podcasts, een webinar en vele video's toegevoegd.

Het aantal gebruikers lag het afgelopen jaar lager dan het jaar ervoor. Deze trend verklaren we door de komst van corona; de vertragende werking die corona heeft op de verankering van het muziekonderwijs zien we ook terug in het bereik van het Handboek. In januari scoorde het Handboek vergelijkbaar met januari 2019; die score zakte in de maanden maart, april en mei in en krabbelde tot aan de zomervakantie weer omhoog. Ook tijdens de tweede golf in het najaar zien we een dip in de cijfers. Het Handboek werd in 2020 in totaal ruim 5700 keer geraadpleegd.

De cijfers van onze website zijn hoog. In 2020 migreren we daarom de content van het Handboek naar onze website voor meer traffic en samenhang met onze andere activiteiten.

3.3 Inhaalslag en vertaalslag lokale verankering

In 2020 was er vanzelfsprekend een onderbreking tussen geplande en gerealiseerde MuziekAkkoorden, omdat veel regio's vanwege de beperkende maatregelen rondom COVID-19 gedwongen werden keuzes te maken. Het afgelopen jaar hebben we, naast de inzichten uit de Landelijke MuziekTafeldag, aanvullende inzichten opgedaan door de nieuwe, met name online manier van werken:

- het online traject op weg naar een MuziekAkkoord doet niet af aan de kwaliteit van het proces;
- het online traject is door het wegvallen van reistijd voor alle betrokkenen efficiënter en laagdrempeliger, de online trajecten zijn echter niet compacter geworden;
- voor nieuwe regio's is het online-werken erg lastig gebleken,
- door zowel trajectbijeenkomsten als de grotere events hybride of online te organiseren, stijgt het aantal deelnemers en daarmee het bereik.

Ook deden we een aantal andere nieuwe inzichten op die belangrijk zijn voor de toekomst. Door de coronacrisis werd de kansenongelijkheid onder kinderen op landelijk niveau nog schrijnender duidelijk. In lijn van onze doelstelling - structureel muziekonderwijs voor alle kinderen in Nederland - zijn wij ons nog bewuster van de betekenis die muziekonderwijs kan hebben voor juist deze kinderen. Daarom zetten we in 2021 binnen het programma Méér Muziek in de Klas Lokaal en ook binnen onze andere activiteiten extra in op scholen die zijn gecertificeerd door een van onze nieuwe partners, het Jeugdeducatiefonds.

Naast het succesvolle traject van de lokale verankering zien we nieuwe kansen om te versnellen bij de verduurzaming van het muziekonderwijs. Dat gaat ons helpen de komende jaren. Met nieuwe partners zoals bijvoorbeeld de Nederlandse Montessori Vereniging en de Dalton Vereniging werken we deze nieuwe aanpak het komende jaar verder uit. Hierbij nemen we ook het onderwijs naar denominatie mee, waarvoor we in 2020 het nodige onderzoek hebben verricht.

Om ook het Speciaal Onderwijs beter te kunnen bedienen, hebben we in 2020 onderzoek gedaan naar beschikbare middelen, tips, trucs en doorverwijzingen, waarbij we advies inwonnen bij onder andere het LKCA, Aloysius Stichting, Tamino en Special Heroes. We verzamelden alle informatie op een aparte pagina op onze website. Ook brachten we in kaart in hoeverre het Speciaal Onderwijs vertegenwoordigd is in de MuziekAkkoorden en MuziekAkkoorden in wording, en hoe we daarbij verder kunnen ondersteunen op het gebied van de lokale verankering, zichtbaarheid en deskundigheidsbevordering.

Ouderbetrokkenheid

In 2021 start er een regionale pilot op het gebied van ouderbetrokkenheid. Dit in navolging van de werkconferentie op 5 september 2019 op Paleis Noordeinde, waar Koningin Máxima, minister Van Engelshoven, ambassadeurs van Méér Muziek in de Klas en de gedeputeerden uit de provincies met elkaar spraken over lokale en regionale verankering van muziekonderwijs op basisscholen. Gedeputeerde van Cultuur voor provincie Overijssel, Roy de Witte, sprak toen de ambitie voor de provincie Overijssel uit om met schoolbesturen om de tafel te gaan voor een doorgaande leerlijn, en ouders te inspireren om hun kinderen aan te moedigen om iets te doen met muziek en cultuur. Ook vanuit de PO-Raad is er een ambitie om de ouderbetrokkenheid bij scholen te verhogen. Dankzij een subsidie van de Provincie Overijssel kan de Boekmanstichting kwalitatief onderzoek doen naar hoe we ouders in de toekomst kunnen betrekken bij muziekonderwijs op de school van hun kinderen. De plannen hiervoor stellen we in samenwerking met de provincie op.

Met alle nieuwe inzichten en ervaringen op zak maken we in 2021 de inhaalslag maar ook de vertaalslag op het gebied van lokale verankering door middel van een grote campagne. We gaan fanatiek de strijd aan voor gelijke kansen voor alle kinderen, en werken toe naar de organisatorische en financiële verzelfstandiging van de MuziekTafels, onder andere door de MuziekMatch volledig te benutten.
Eind 2020 voerden we vele gesprekken met fondsen die ons vanaf het prille begin van de lokale verankering hebben gesteund. Zij zegden toe te ondersteunen bij die belangrijke stap richting landelijke dekking. We kijken ernaar uit onze schouders hier, samen met deze partners, onder te zetten.

4. Bewustwording en zichtbaarheid

Bewustwording en zichtbaarheid van het belang van muziekonderwijs vormen de rode draad waarlangs wij onze activiteiten organiseren. Alles wat we doen proberen we zichtbaar te maken bij onze doelgroepen. Daarnaast organiseren we, al dan niet in partnerschap of cofinanciering, activiteiten die bewustwording en zichtbaarheid als doel hebben. Zo waren er ook dit jaar weer de Lang Leve de Muziek Wedstrijd en aansluitende Het Kerst Muziekgala, en verschillende educatieve impulsen. Nieuw dit jaar was de Inspiratietour en de inzet van Vliegende Brigadiers op de weekendscholen. En om tijdens de lockdown ook zoveel mogelijk kinderen te bereiken, leerkrachten én ouders te ondersteunen, ontplooiden we een aantal aanvullende activiteiten. Door middel van communicatie, online marketing en PR vergrootten we het bereik van deze activiteiten.

4.1 De Lang Leve de Muziek Wedstrijd: audities, Lang Leve de Muziek Show en Het Kerst Muziekgala 2020

In 2020 werd het vierde seizoen van de Lang Leve de Muziek Wedstrijd georganiseerd. Deze muzikale schoolklassenwedstrijd werkt via regionale theateraudities en de Lang Leve de Muziek Show op NPO Zapp toe naar een optreden van de Grootste Schoolband van Nederland, bestaande uit twaalf basisschoolklassen – uit elke provincie één. De Grootste Schoolband treedt normaliter op tijdens Het Kerst Muziekgala, dat in een grote zaal vol kinderen, leerkrachten, ouders en ander publiek plaatsvindt en vervolgens primetime op televisie wordt uitgezonden. AVROTROS is de verantwoordelijke omroep voor de Lang Leve de Muziek Shows en Het Kerst Muziekgala en is opdrachtgever voor de productie van beide. AVROTROS wil de muziekbeleving onder kinderen stimuleren en hen aanzetten tot het maken van muziek. Dit doet de omroep onder andere met programma's als Lang Leve de Muziek Show. Met de tv-programma's wordt een groot bereik behaald waardoor het belang van muziekonderwijs voor kinderen steeds breder gezien en gedragen wordt, wat bijdraagt aan het behalen van de doelstelling van de stichting. Vandaar dat de stichting ook in 2020 als cofinancier bijdroeg aan de programma's.

Dit jaar verliep het traject door de coronacrisis anders dan de jaren ervoor; de omroep en producenten hebben alles op alles gezet om goede alternatieven te organiseren waardoor de doelstelling van het traject toch hoog kon worden gehouden. De theateraudities werden online audities, waarbij een live verbinding werd gelegd tussen de auditerende klassen en de jury. Helaas zagen 35 klassen zich door corona genoodzaakt van deelname af te zien, uiteindelijke namen 58 klassen deel. 34 klassen auditeerden live vanuit hun eigen lokaal en 24 klassen keken met de jury mee naar een zelfgemaakte video van hun muzikale act. De jury gaf vervolgens live commentaar en complimenten aan de klas, en selecteerde uiteindelijk de 12 klassen die samen de Grootste Schoolband van Nederland vormden.

Een deelnemende klas zwaait naar de jury via een live-verbinding, klaar voor hun digitale auditie voor de Lang Leve de Muziek Show.

Lang Leve de Muziek Show

De shows werden geheel coronaproof opgenomen, waardoor toegewerkt werd naar de finale en de titel Muzikaalste Klas van Nederland. Die klas, uit het Friese Balk, won een bijzondere prijs: een coronaproof optreden op school van Emma Heesters.

Voor het Kerst Muziekgala kwam vervolgens een heel bijzondere, veilige invulling: '5 jaar Kerst Muziekgala'. Presentator Buddy Vedder sprak op Paleis Huis ten Bosch met erevoorzitter Koningin Máxima, over de acties van stichting Méér Muziek in de Klas en de huidige status van het muziekonderwijs op de basisscholen in Nederland en het Caribisch gebied. Ook ging Koningin Máxima met de 12 klassenvertegenwoordigers van De Grootste Schoolband van Nederland in gesprek over het plezier dat de kinderen beleefden tijdens de Lang Leve de Muziek Wedstrijd. Voor de gelegenheid nam de Grootste Schoolband een clip op van het door Massive Music gecomponeerde kerstlied 'Samen staan we sterk', die de klassenvertegenwoordigers samen met de Koningin keken. Door deze mooie alternatieven en de gastvrijheid van onze erevoorzitter was de Lang Leve de Muziek Wedstrijd voor de deelnemende kinderen, scholen én ouders een ervaring om nooit te vergeten, zeker in tijden van corona.

Tijdens een bezoek aan Paleis Huis ten Bosch mochten 12 kinderen uit alle provincies aan erevoorzitter Koningin Máxima vertellen over de digitale Grootste Schoolband van Nederland en keken zij samen naar het eind resultaat: een feestelijke kerstclip!

Qua kijkcijfers boekte de Lang Leve de Muziek Show een recordjaar: gemiddeld haalde de show 208.000 kijkers per aflevering (in 2019 was dit 138.000). Mogelijke verklaringen hiervoor zijn het gunstige tijdstip direct na het Sinterklaasjournaal en het feit dat men vanwege de pandemie meer binnenshuis zit dan normaal. Het Kerst Muziekgala 2020 bereikte 925.000 kijkers. Als co-financier zijn we erg tevreden met zowel de inhoudelijke aandacht voor muziekonderwijs, de aandacht voor het werk van erevoorzitter Koningin Máxima op het gebied van muziekonderwijs tijdens 5 jaar Kerst Muziekgala, als het grote bereik van de Lang Leve de Muziek Show en 5 jaar Kerst Muziekgala.

Vliegende Brigadiers

Inmiddels is het traditie dat Méér Muziek in de Klas het traject van de Lang Leve de Muziek Wedstrijd muziek-educatief ondersteund met vakleerkrachten muziek, de zogeheten Vliegende Brigadiers. We werken hierbij nauw samen met regionale kunstencentra. Deze vakleerkrachten bereiden klassen voor op audities, de televisieshows en Het Kerst Muziekgala. Klassen die voor hun provincie op de tweede plaats eindigen en niet doorgaan naar de Lang Leve de Muziek Show, krijgen een gratis teamtraining muziekonderwijs. Zo geven de Vliegende Brigadiers een educatieve impuls op de scholen.

Dit jaar liep het voor de Vliegende Brigadiers anders dan anders: tijdens de lockdown moesten de in totaal 42 Vliegende Brigadiers die ondersteuning online bieden aan de 58 klassen die, ondanks de schoolsluitingen en onzekerheden, toch deelnamen aan de wedstrijd. De Vliegende Brigadiers schoten hierbij ook elkaar te hulp: zo namen Vliegende Brigadiers met veel online ervaring de Vliegende Brigadiers met weinig of zonder online ervaring mee op sleeptouw.

Na de lockdown zetten de Vliegende Brigadiers de online ondersteuning voort op de scholen die geen externe leerkrachten toelieten, of leverden ze op een veilige manier maatwerk op de scholen waar wel fysieke ondersteuning mogelijk was. Zo moesten zij rekening gehouden met regels rondom zingen in de klas, het bespelen van blaasinstrumenten en natuurlijk de anderhalve meter afstand.

Uiteindelijk konden de Vliegende Brigadiers een inhaalslag maken en de bij de wedstrijd behorende ondersteuningsuren verzorgen in vrijwel alle deelnemende klassen, ook de klassen die door corona last-minute besloten niet deel te nemen. In 2020 werd verder een teamtraining verzorgd, andere teamtrainingen zijn uitgesteld tot 2021.

Uiteindelijk waren er 62 Vliegende Brigadiers actief dit jaar. Het verder borgen van muziekonderwijs op de deelnemende scholen, een belangrijke taak naast de begeleiding van het wedstrijdtraject, kwam door alle beperkende maatregelen dit jaar niet goed van de grond. Het onderzoek dat voor 2020 gepland stond om de toegevoegde waarde van de Vliegende Brigadiers te kunnen vaststellen, is daarom uitgesteld tot nadere orde.

"Het is alweer enige tijd geleden dat ik hoorde dat onze groepen 8 helaas niet door waren naar de volgende ronde van de wedstrijd. De teleurstelling was best groot, maar middels dit mailtje wil ik jullie laten weten dat we, na de auditie, nog heel veel plezier hebben gehad van de lessen van onze Vliegende Brigadier, Daphne Scherbeijn. Zij mocht nog 20 uur muziekles geven op school en die lessen heeft zij (op mijn voorstel) verdeeld over de groepen 8 en 3 (in totaal 6 groepen). Beide leerjaren hebben 4 muzieklessen van haar gehad en deze waren allemaal superleuk. Voor de kinderen, maar ook voor mij als muziekspecialist, want ik heb veel geleerd van haar wijze van muziekles geven. Daphne en ik konden bovendien ideetjes uitwisselen, zo inspireerden we elkaar. Het muziekonderwijs heeft echt even een extra 'boost' gehad op onze school, heel erg leuk!!"

Maartje van Aalst, leerkracht groep 4A - Fatimaschool Rotterdam

4.2 Inspiratietour

Een van de aanbevelingen die de Boekmanstichting deed op basis van het impactonderzoek over onze activiteiten in 2019 was 'Blijf het belang van muziekonderwijs uitdragen'. Daaraan hebben we gehoor gegeven in de vorm van de Inspiratietour: een theatercollege over het belang van muziekonderwijs met daaraan gekoppeld activerende werksessies en muziekworkshops voor resp. schoolleiders en leerkrachten. In november 2019 draaiden we hiervoor een pilot in het Groningse Haren. Op basis van de ervaringen en evaluaties van deze pilot, organiseerden we in 2020 Inspiratietours voor de regio's Leiden, Salland, Drenthe en Tilburg. Door de tours te organiseren in samenwerking met de regio, brachten we een logische koppeling tot stand met het programma Méér Muziek in de Klas *Lokaal* (zie hoofdstuk 3, vanaf pagina 17), waardoor we de lokale verankering verder konden aanjagen.

Bij de opzet van de Inspiratietours gingen we aanvankelijk uit van fysieke bijeenkomsten, gepresenteerd door Giovanca Ostiana of Humberto Tan. Prof. dr. Erik Scherder en wetenschapsjournalist Mark Mieras zouden afwisselend de plenaire colleges op zich nemen, een lokale klas de muzikale omlijsting, een lokale schoolleider de inhoudelijke case, muziekgroep Raw Resonance de muziekworkshops en Méér Muziek in de Klas zou de werksessies leiden waarin dieper ingegaan werd op hoe muziekonderwijs duurzaam te organiseren op je school.

Veel van deze opzet konden we door ons wendbaar op te stellen in coronatijd handhaven in online vorm. Alleen de Inspiratietour in Leiden op 9 september 2020, organiseerden we hybride. Dit omdat de toen geldende maatregelen ruimte gaven om een kleine groep mensen bij elkaar te brengen, én omdat hij samenviel met de Landelijke MuziekTafeldag waardoor zaalruimte en techniek konden worden gedeeld (zie pagina 20). Deze Tour werd gepresenteerd door Giovanca Osteana, de overige Tours door de vaste moderator en ambassadeurs van Méér Muziek in de Klas. Ook trad er een schoolklas live op, tijdens de andere Tours vertoonden we een video van een muzikale act van een klas uit de regio.

Prof. dr. Erik Scherder tijdens de Inspiratietour in Katwijk.

De oorspronkelijke doelgroep bestond uit schoolleiders en leerkrachten uit de regio; zij mochten elkaar als introducé meenemen. Bij de online edities hebben we dit losgelaten, we waren immers niet meer gebonden aan een aantal beschikbare stoelen. Iedereen uit de regio in kwestie die meer wilde weten over het belang van muziekonderwijs, was welkom de Inspiratiesessie bij te wonen. Zo schoven bijvoorbeeld ook culturele partners en pabostudenten aan. De inhoud van de werksessies werd vervolgens op de samenstelling van het publiek afgestemd.

Aan de Inspiratietours namen in totaal 370 mensen deel. Om de werksessies af te sluiten, werd de deelnemers gevraagd om per Mentimeter, een online tool om input vanuit het online publiek mee op te halen, aan te geven wat men van de Inspiratietour vond. Onderstaande woordwolk geeft aan hoe men de Tour ervaarde in Salland.

"De aandacht voor muziek tijdens het symposium [red. Inspiratietour] heeft een positief effect gehad op de bewustwording van leerkrachten en schoolleiders. Vervolgens hebben veel scholen besloten de nulmeting in te vullen. En met deze resultaten kunnen we verder vormgeven aan het Muziekakkoord Drenthe."

MuziekAkkoord Drenthe

Met de ervaringen die we tijdens deze Inspiratiesessies hebben opgedaan, gaan we 2021 in. Hierbij zien we als voordeel van online Inspiratietours dat het potentiële publiek veel groter en diverser is, waardoor de opzet nog sterker kan aansluiten bij onze integrale aanpak. We realiseren ons ook dat fysieke bijeenkomsten veel energie geven en de verbinding tussen mensen nog sterker kan maken. Voor 2021 gaan we op zoek naar de beste mix, passend bij de dan geldende coronamaatregelen.

Muzikale energizers: educatieve impuls voor de leerkracht

In 2020 brachten we wederom een reeks muzikale energizers uit in samenwerking met Schooltv van NTR. Met deze energizers kunnen leerkrachten op een laagdrempelige manier hun klas op te frissen met korte, muzikale activiteiten. De energizers worden voorzien van handzame lesbrieven, zodat leerkrachten na de energizer nog iets dieper op de muzikale activiteit in kunnen gaan met hun leerlingen. Hierbij komen verschillende muzikale activiteiten aan bod, zoals zingen, bewegen op muziek en muziek maken. Op deze manier proberen we het enthousiasme voor muziekonderwijs bij de leerkrachten aan te wakkeren, zodat ze vanuit dat enthousiasme op zoek gaan naar een manier om meer muziekonderwijs te kunnen geven, bijvoorbeeld met behulp van een methode.

Dit jaar hebben we extra ingezet op de kwaliteit van de energizers. Zo woonde een extra vakleerkracht muziek de opnames van de energizers bij om te waarborgen dat ze goed aansloten op passend muziekonderwijs voor de doelgroep. Met hetzelfde doel zijn de lesbrieven aangescherpt.

In 2020 publiceerden we 9 nieuwe energizers op Schooltv. Presentator Buddy Vedder en vakleerkracht Willem van der Krabben nemen leerkrachten van groep 5 tot en met 8 en hun leerlingen op een muzikale manier mee in onderwerpen die een rol spelen in de belevingswereld van kinderen: ‘Emoties’, ‘Muzikale stamboom’, ‘Donder en bliksem, ‘Reis door de ruimte’, ‘Sporten’, ‘Engelse les’, ‘Grondwet’ en ‘Overal zit muziek in’. Speciaal voor het MuziekopleidersAkkoord werd de energizer Arme Groene Kikker uitgebracht op melodie van de evergreen ‘15 miljoen mensen’. De liedtekst van deze energizer, geschreven door de tekstschrijver van het origineel, beschrijft op humoristische wijze hoe een kikker door goed muziekonderwijs schitterend leerde kwaken. Sterre Koning was het gezicht van deze energizer.

De energizers werden gepubliceerd in oktober (Arme Groene Kikker), november en december van 2020 en genereerden in totaal ruim 48.000 views. De nieuwe energizers kwamen niet veel later extra van pas: half december volgde de tweede lockdown en konden ze worden ingezet tijdens de online lessen.

In de energizer ‘Overzal Zit Muziek In’ laten Buddy Vedder en Meester Willem zien hoe je met keukengerei en schoolspullen je eigen ritme kunt spelen.

4.3 Méér Muziek in tijden van corona

De beelden en klanken van balkonconcerten in het noorden van Italië, van conservatoriumstudenten in Amsterdam en op de vele andere plekken spraken boekdelen: muziek biedt troost en houvast in tijden van crisis. Vanuit Méér Muziek in de Klas wilden we ook ons steentje bijdragen om zo kinderen, ouders en leerkrachten te ondersteunen.

4.3.1 Méér Muziek in Huis

Toen de lockdown in maart 2020 inging tuigden we binnen no-time de speciale Méér Muziek in Huis-pagina op voor ouders en leerkrachten, zodat ook thuis lekker muziek kon worden gemaakt. Op deze pagina verzamelden we oud en nieuw materiaal van muziekmethodes, leerkrachten en culturele partners. De pagina werd bijna 11.000 bekeken, waarbij de verhouding ouder / leerkracht ongeveer gelijk was. We maakten ook bijbehorende nieuwsbrieven om ouders en leerkrachten op de hoogte te houden van nieuwe tips.

"Superleuk zijn jullie en zoooooo wenselijk in de klas. En nu blijkt het ook zooooo leuk thuis en van toegevoegde waarde!"

4.3.2 Tutorial online muziekonderwijs

Ook ontwikkelden we een tutorial online muziekonderwijs in samenwerking met het Lerarencollectief. Hierin geeft vakleerkracht muziek Willem van der Krabben tips en trucs aan leerkrachten om op een eenvoudige manier online muziekonderwijs te geven. De video is ook gepubliceerd op Lesopafstand.nl. De tutorial werd bijna 1100 keer bekeken in 2020.

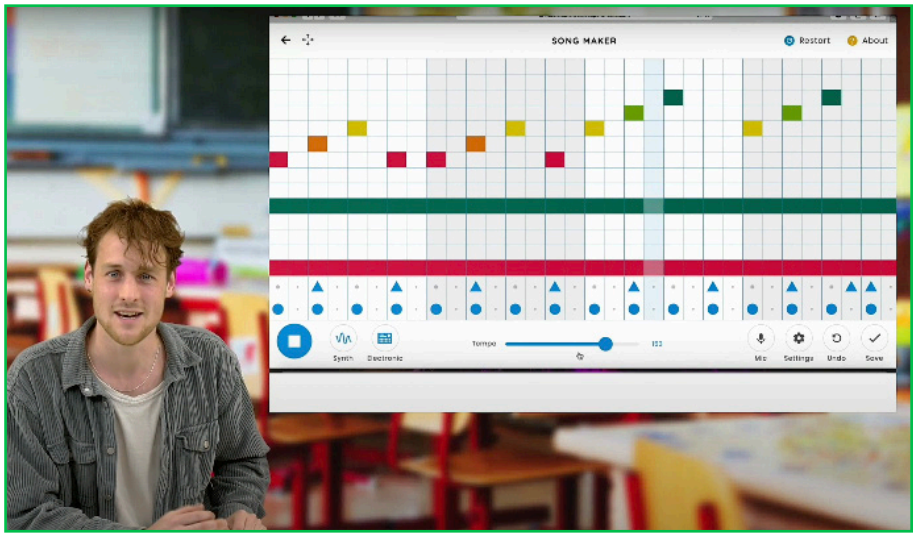

Om muziekonderwijs op afstand vorm te geven en leerkrachten te inspireren geeft muziekdocent Willem van der Krabben 6 praktische lestips.

4.3.3 Muziekonderwijs op noodopvang

In samenwerking Stichting Boschuyzen bezocht een aantal Vliegende Brigadiers (zie ook pagina 27) noodopvanglocaties tijdens de lockdown, om kinderen die tussen wal en schip dreigen te vallen afleiding en ontspanning te bieden met muziekonderwijs.

In het voorjaar bezochten Vliegende Brigadiers twee opvanglocaties in Amsterdam die tijdens de lockdown kinderen opvingen uit kwetsbare thuissituaties en kinderen waarvan de ouders vitale beroepen uitoefenen. Het ging om een opvang voor het speciaal onderwijs en een reguliere opvang. De lessen werden positief ontvangen door zowel kinderen als leerkrachten.

"Het was heel mooi om te zien hoe ze schoorvoetend om de beurt - over mijn ukelele begeleiding - een paar 'calls' in de call & response wilden komen improviseren. Heel tof ook hoe hun eigen meester ze daartoe uitnodigde en motiveerde en zelf ook een rondje meedeed. Hij keek daarbij elke leerling aan en zong op een grappige manier de naam van de leerling. Ze werden stuk voor stuk gezien. Zo zie je dat het feit dat ze wegens een kwetsbare thuissituatie in de coronatijd toch op school kunnen zijn, een grote meerwaarde heeft voor het ontwikkelen van hun zelfvertrouwen. Doordat ze met een kleine groep zijn worden ze nog meer gezien en door de werkvormen leren ze te gaan staan voor zichzelf."

Vliegende Brigadier Jolieke Sorber

Vliegende Brigadier Jolieke Sorber in actie op een noodopvang.

In 2021 laten we onderzoeken in hoeverre deze activiteiten hebben bijgedragen aan onze doelstelling in coronatijd, en wat we zouden kunnen continueren ook na corona.

4.4 Kansengelijkheid: Weekendscholen

De coronacrisis legde de kansenongelijkheid onder kinderen pijnlijk bloot. In lijn van onze doelstelling – structureel muziekonderwijs voor alle kinderen in Nederland – zijn wij ons nog bewuster van de betekenis die muziekonderwijs kan hebben voor juist deze kinderen. In het Oranjefonds vonden we een partner om muziekonderwijs te kunnen geven op een drietal Weekendschoolorganisaties met meerdere locaties. Weekendscholen zijn organisaties die extra onderwijs en ander aanbod geven aan kinderen uit achterstandswijken, om deze kinderen extra te ondersteunen en perspectief te bieden. Deze kinderen komen van huis uit vaak niet in aanraking met het maken of beleven van muziek. Door ze muziekonderwijs te bieden, brengen we de kinderen in de gelegenheid om hun talenten te ontdekken, er plezier aan te beleven en zich met muziek te presenteren. Zo werken we met het Oranjefonds aan een gemeenschappelijk doel: gelijke kansen voor kinderen op een optimale ontwikkeling.

We gaven muziekonderwijs op verschillende locaties van weekendschoolorganisaties Petje Af, Weekend Academie en IMC Weekendschool. We stemden hierbij het aanbod af per locatie, zowel wat betreft inhoud van het muziekonderwijs als wat betreft het doel. Zo was het aanbod de ene keer bijvoorbeeld afgestemd op het versterken van het groepsgevoel, dan weer op het bieden van ontspanning, dan weer op verdieping. Ook zochten we per locatie naar een Vliegende Brigadier die goed aansloot bij de kinderen van die locatie.

In 2020 verzorgden we 48 muzieklessen en 16 workshops digitaal componeren/producen voor 18 groepen verdeeld over 10 locaties in het hele land. Ook gaven we twee teamtrainingen, zodat leerkrachten en begeleiders ook zelf met muziekonderwijs aan de slag kunnen.

Vanwege de beperkende maatregelen konden we in 2020 nog niet alle geplande locaties van muziekonderwijs voorzien. Voor deze kwetsbare doelgroep is het namelijk nog belangrijker om persoonlijk contact te leggen. Daarom gaan we in 2021 verder met de Weekendscholen, samen met het Oranjefonds én het Prins Bernhard Cultuurfonds. Doel is om een duurzame invulling aan muziekonderwijs op de weekendscholen te geven. We zijn beide fondsen zeer dankbaar voor hun bijdrage.

> *"De deelnemers aan Petje af zijn natuurlijk bekend met muziek. Elke pauze staat er wel muziek aan op één van hun telefoons. Wat ze echter niet goed wisten is hoe muziek nou eigenlijk gemaakt wordt. Daar hebben de Vliegende Brigadiers een hele nuttige bijdrage geleverd, met de workshop digitaal componeren als kers op de taart."*
>
> Stichting Petje Af over een van de workshops

De Vliegende Brigadiers waren van extra toegevoegde waarde voor zowel de weekendscholen als de noodopvang, en vormen daarmee een onmisbare factor in het behalen van onze doelstelling.

4.5 Communicatie

In 2020 heeft communicatie een nog centralere rol gespeeld bij onze activiteiten, waarbij het vertrekpunt altijd was om alles wat we doen zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij onze doelgroepen en zichtbaar te maken bij zoveel mogelijk mensen. In 2019 hadden we al een slag gemaakt op onze website en sociale media om de communicatie met onze doelgroepen verder te verstevigen. In 2020 hebben we onze communicatie verder geprofessionaliseerd, waarbij de focus lag op online communicatie. Ook hebben we nieuwe vormen van communicatie ingezet, zoals webinars en podcasts. Met onze evenementen en wapenfeiten wisten we weer de landelijke en regionale media te halen. En tot slot vonden we een goede weg om onze interne communicatie op orde te houden, bij het werken vanuit huis tijdens de pandemie.

4.5.1 Social media

2020 was een goed jaar voor onze socialemediakanalen. Mede dankzij de jeugdfotocampagne rondom het MuziekopleidersAkkoord (zie p. xx), de structurele onlinemarketingcampagnes en interactie met volgers, is het aantal volgers op alle kanalen gegroeid. Ook hebben we de herkenbaarheid van onze kanalen versterkt, door middel van vormgeving van bijvoorbeeld icoontjes op Instagram en de thumbnails op Youtube, het kanaal dat we het afgelopen jaar vanwege alle online activiteiten veel vaker gebruikten.

Ook maakten we nieuwe groepen op Facebook, zoals Ouders voor Méér Muziek in de Klas in het kader van de lockdown, en Studenten voor Méér Muziek in de Klas in het kader van het MuziekopleidersAkkoord.

Ook hebben we de medewerkers van Méér Muziek in de Klas ondersteund bij het gebruiken van sociale media door middel van workshops, zodat ook zij konden bijdragen aan de zichtbaarheid van onze activiteiten. De organisatie is daarmee in zijn geheel communicatiever geworden.

Platform	Volgers 2019	Volgers 2020	Groei
Facebook	16.512	22.116	34%
LinkedIn	1.066	2.014	89%
Instagram	3.273	4.554	39%
Twitter	1.180	1.288	9%

4.5.2 Website

In 2020 hebben we de website geoptimaliseerd en geherstructureerd. De gedachte hierachter was dat men binnen de oude navigatiestructuur niet goed wist waar welke informatie vandaan te halen. In de nieuwe navigatie en vormgeving is informatie die op basis van gebruikersstatistieken het meest wordt gezocht, op de voorgrond gekomen. Ook hebben we de content aangepast, door nog meer naar de gebruikers toe te schrijven en nieuwere doelgroepen, zoals studenten en ouders, aan te spreken. We publiceerden daarnaast meer inhoudelijke informatie over muziekonderwijs, voor het Speciaal Onderwijs bijvoorbeeld, of over onze Méér Muziek in de Klas Lokaal-ambassadeurs, om zo ook meer zichtbaarheid te geven aan bepaalde thema's en mensen die zich inzetten voor ons doel. Tot slot voegden we een donatiemodule toe, zodat particuliere gevers op een eenvoudige manier een financiële bijdrage kunnen doen.

4.5.3 Nieuwsbrieven

Méér Muziek in de Klas werkt met verschillende soorten nieuwsbrieven: periodieke nieuwsbrieven, nieuwsbrieven voor leerkrachten of voor ouders, alerts om geïnteresseerden op de hoogte te houden van specifieke zaken zoals workshops of muzikale energizers, en nieuwsbrieven rondom evenementen. In 2020 hebben we de 'flow' van onze nieuwsbrieven geoptimaliseerd. Vanuit de gedachte van de 'customer journey', nemen we nieuwsbriefabonnees, deelnemers aan evenementen of alertabonnees stap voor stap mee. Dit blijkt te werken: de nieuwsbrieven scoren stabieler en doen het gemiddeld beter dan de benchmark. Deze trend willen we in 2021 vasthouden en verder ontwikkelen.

Nieuwsbrief	Abonnees 2019	Abonnees 2020	Groei
Algemene nieuwsbrief	3.462	4.113	19%
Zakelijke nieuwsbrief	1.334	2.227	67%
Inspiratienieuwsbrief voor leerkrachten	3.729	4.269	14%
Nieuwsbrief voor ouderambassadeurs	809	1.166	44%

4.5.4 Webinar en podcasts

2020 gaf ons de gelegenheid om te experimenteren met een aantal nieuwe communicatiemiddelen. Zo organiseerden we de webinar Money, Money, Money over fondsenwerving in de regio (zie pagina 22) en maakten we een reeks podcasts onder de titel 'In gesprek met Méér Muziek in de Klas'. De podcasts zijn gemaakt door radio-DJ en presentatrice Saskia Weerstand, via de Lang Leve de Muziek Wedstrijd al bekend met Méér Muziek in de Klas. In elke podcast werd vanuit steeds een andere invalshoek naar muziekonderwijs gekeken. Zo vertelde Michiel Dijkman van Samsung Nederland over zijn drijfveren zich sterk te maken voor muziekonderwijs, Erik Scherder over de werking van muziekonderwijs voor het kinderbrein, Buddy Vedder over waarom hij ambassadeur is van Méér Muziek in de Klas, vakleerkracht muziek André Accord over zijn passie voor het vak, en Méér Muziek in de Klas-directeur Jantien Westerveld over haar ervaringen met en visie op muziekonderwijs. Op deze manier delen we kennis en geven we inspiratie, en maken we tegelijkertijd de mensen die zich hard maken voor ons doel zichtbaar.

De podcasts werden in de zomer gepubliceerd op Spotify en dusdanig ingestoken dat ze actueel blijven. Ze zijn door middel van een pakkend citaat en foto van de gast gepromoot via online marketing op onze socialemediakanalen, nieuwsbrieven en website. Ook zijn ze opgenomen in het online Handboek voor meer muziek in de klas. In totaal zijn ze bijna 700 keer beluisterd.

In 2021 willen we een vervolg geven aan de webinars en podcasts, over actuele onderwerpen en met nieuwe gasten.

4.5.5 Publiciteit

Het afgelopen jaar was een gek jaar: de maatschappij probeerde haar weg te vinden tijdens de lockdown en andere beperkende maatregelen. De media hadden veel te verslaan over corona en de gevolgen ervan. In deze context probeerden wij op onze beurt ook onze weg te vinden en via de media het belang van muziekonderwijs onder de aandacht te brengen. Met het MuziekAkkoord Hoeksche Waard, waar erevoorzitter van Méér Muziek in de Klas Koningin Máxima bij aanwezig was, genereerden we media-aandacht in het Algemeen Dagblad en een aantal regionale media. Daarna volgden de talkshow Muziekonderwijs in Gelderland, de Landelijke MuziekTafeldag, het MuziekopleidersAkkoord en MuziekAkkoord Noord Noord-Holland, waarbij Koningin Máxima fysiek dan wel online bij aanwezig was. Bij elk evenement gold dat er vanwege de coronamaatregelen beperkt pers bij aanwezig mocht zijn, waardoor de media-aandacht kleiner was dan we gewend waren. Toch hadden we ook profijt van de coronacrisis, omdat er in de media veel aandacht was voor de kracht van muziek in moeilijke tijden.

Onze ambassadeurs droegen ook bij aan de zichtbaarheid van het belang van muziekonderwijs en ons werk. Zo verscheen Buddy Vedder in het blad Juf & Meester, waarin hij vertelt over Méér Muziek in de Klas, en nam Ilse DeLange deel aan het rondetafelgesprek van het MuziekopleidersAkkoord.

Ook verschenen artikelen over het MuziekopleidersAkkoord in Schoolmanagement, Klankwijzer, Pyramide en Kunstzone.

In 2021 verwachten we, gelet op onze agenda, we weer mooie media-aandacht te genereren met onze erevoorzitter en ambassadeurs, onze maatschappelijk partnerschap bij het Eurovisie Songfestival, met bestaande en nieuwe partners. Binnen het hele team en het bestuur is in 2020 hard gewerkt aan de voorbereidingen. Ook in dat opzicht is 2020 goed benut. Alles is gericht op het bereik van de landelijke dekking, dat wil zeggen structureel onderwijs in alle klassen.

5. Evaluatie en impact

Méér Muziek in de Klas is wendbaar om altijd te kunnen inspringen op actuele kansen, behoeften en veranderingen. Een van de manieren waarop wij hier op kunnen anticiperen, is op basis van evaluaties van specifieke activiteiten en overkoepelende programma's.

5.1 Boekmanstichting 2019

Allereerst blikken we terug op het onderzoek dat de Boekmanstichting in 2019 uitvoerde op onze drie programmalijnen bewustwording, deskundigheidsbevordering en regionale verankering. Uit dit onderzoek kwamen tien aanbevelingen, die we in 2020 hebben opgepakt. Hieronder zijn de aanbevelingen in willekeurige volgorde opgesomd, met daaronder steeds kort hoe we die hebben vormgegeven in 2020.

1. Versterk bestaande samenwerkingen en help bij het opzetten van nieuwe

Deze aanbeveling heeft onder andere vorm gekregen in het MuziekopleidersAkkoord, waarbij we zowel bestaande als nieuwe partners aan ons doel hebben verbonden. Binnen het programma Méér Muziek in de Klas Lokaal hebben op lokaal en regionaal niveau samenwerkingen aangejaagd. Door samen te werken met weekendscholen en noodopvanglocaties konden we met muziekonderwijs extra bijdragen aan de kansengelijkheid voor kinderen uit kwetsbare situaties tijdens de coronacrisis.

2. Blijf het belang van muziekonderwijs uitdragen

Naast de Lang Leve de Muziek Wedstrijd en bijbehorende televisie-uitzendingen, hebben we de Inspiratietour opgezet om het belang van muziekonderwijs nog gerichter over het voetlicht te krijgen. Ook via onze communicatiekanalen maakten we het belang bij een groeiende groep volgers zichtbaar.

3. Verrijk communicatie-uitingen met meer concrete handvatten om zelf aan de slag te gaan

Met onder meer onze Méér Muziek in de Huis-pagina, tutorial voor online muziekonderwijs, instructievideo voor muziekonderwijs aan kleuters, pagina voor het Speciaal Onderwijs, de muzikale energizers, de webinar Money, Money, Money, de podcasts en de publicatie van blogs van muziekmethodemakers hebben we in 2020 het pakket aan concrete handvatten flink uit weten te breiden.

4. Behoud de actieve rol op het gebied van kennisdeling en deskundigheidsbevordering

Met het MuziekopleidersAkkoord hebben we een structuur opgezet waarbij kennisdeling en deskundigheidsbevordering voor de lange termijn op de agenda staan. Dit betreft zowel de studenten als zittende leerkrachten, ook die in het Caribisch gebied. Op het gebied van lokale verankering is er kennis en ervaring uitgewisseld tussen de verschillende regio's, op basis van concrete behoeften uit de regio's.

5. Inventariseer de behoeften van scholen aan instrumenten en methodes

Deze inventarisatie wordt nu standaard meegenomen in het traject van de lokale verankering. Daarnaast doet een student van de opleiding Docent Muziek van ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten onderzoek naar de behoeften van het onderwijs waar het aankomt op het selecteren van de juiste muziekmethode.

6. Ontwikkel een langetermijnvisie op het muziekonderwijs

In 2020 is de basis gelegd voor een meerjarenplan 2021-2025 voor de stichting, waarin onze langetermijnvisie voor muziekonderwijs is aangescherpt. Ook vanuit het MuziekopleidersAkkoord wordt er gewerkt aan de langetermijnvisie. Vanwege de coronacrisis en het uitloopjaar 2021, zal dit meerjarenplan gaandeweg 2021 worden geactualiseerd en gepubliceerd.

7. Blijf streven naar muziek voor ieder kind

Kansengelijkheid is een centraal thema geworden bij al onze activiteiten. Onze partnerschappen met de weekendscholen, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Jeugdeducatiefonds, partners van het Speciaal Onderwijs en partners uit het Caribisch gebied intensiveren we in 2021.

8. Onderzoek de mogelijkheden voor méér muziek vóór en na de basisschoolklas

Muziekonderwijs voor kinderen van 0 tot 4 en kinderen van 12 tot 16 jaar krijgt de aandacht die ze verdient in het meerjarenplan 2021 – 2025. Waar mogelijk zochten we in 2020 al de aansluiting met de kinderopvang, integrale kindcentra en het voortgezet onderwijs. Ook het MBO wordt, mede in het kader van het MuziekopleidersAkkoord, meegenomen in het meerjarenplan. Dit vanwege de rol die onderwijsassistenten in het basisonderwijs en pedagogisch medewerkers in de kinderopvang kunnen spelen op het gebied van muziekonderwijs.

9. Houd oog voor andere disciplines binnen cultuureducatie

Door nauwer samen te werken met partners als Cultuur Oost en andere kunstencentra, werken we toe naar een model waarin de kunstdisciplines elkaar versterken. Wij zien onszelf hierbij als aanjager om muziek en andere kunstvormen te normaliseren in het curriculum. Ook is in het MuziekopleidersAkkoord een hoofdstuk over samenwerking met de andere kunstdisciplines opgenomen, vanuit een gefaseerde aanpak.

10. Tot slot: ga zo door!

Met het meerjarenplan dat in 2021 wordt gepubliceerd, hebben we een solide basis op weg naar ons doel van structureel muziekonderwijs voor alle kinderen in Nederland en het Caribisch gebied.

Het onafhankelijk onderzoek door de Boekmanstichting heeft dus direct invloed op ons beleid, en op de projecten die we in 2020 hebben uitgevoerd, evenals hoe we de toekomst vorm gaan geven. Het volledige artikel met de aanbevelingen van de Boekmanstichting is te vinden op de site van de Boekmanstichting.

5.2 Evaluaties 2020

Alle specifieke activiteiten van Méér Muziek in de Klas worden geëvalueerd, zowel intern als extern. Interne evaluaties hebben als doel om processen te verbeteren en efficiënter te maken. Externe evaluaties hebben als doel om activiteiten beter te laten aansluiten op de wensen en behoeften van de doelgroepen. In voorgaande hoofdstukken zijn verscheidene van deze evaluaties aan bod gekomen.

In 2020 waren we voornemens een onafhankelijk onderzoek uit te laten voeren op het effect van het programma de Vliegende Brigadiers. Vanwege de beperkende maatregelen rondom corona, waren de activiteiten van de Vliegende Brigadiers echter niet representatief. Dit onderzoek hopen we in 2021 te kunnen uitvoeren.

In 2021 laten we ook onderzoeken hoe onze interventies op het gebied van muziekonderwijs in tijden van corona hebben bijgedragen aan onze doelstelling. Bij de uitbraak van corona was onze grootste angst dat leerkrachten minder muziekonderwijs zouden gaan geven. Onze acties waren erop gericht leerkrachten, en ook ouders, te ondersteunen zodat zij toch muziekonderwijs konden aanbieden. We laten onderzoeken wat voor impact deze acties hadden voor de doelgroep en wat we hieruit kunnen meenemen naar de toekomst.

Leerkrachtenpanel

Een manier om te toetsen of we op het juiste spoor zitten, is door het de doelgroep rechtstreeks te vragen. Dat doen we onder andere met ons online leerkrachtenpanel. In 2020 bestond dit panel uit zo'n 770 leerkrachten. In 2020 legden we het panel vijf onderwerpen voor, waaraan zo'n 130 mensen op respondeerden:

- Maart 2020: Welke onderwerpen zouden aan bod moeten komen tijdens het symposium rondom het MuziekopleidersAkkoord. De responses zijn gebruikt om het symposium vorm te geven.

- Juni: Hoe kijkt men aan tegen het onderwerp Storytelling? De input hieruit wordt gebruikt om het webinar over storytelling in het voorjaar van 2021 vorm te geven.

- Juli: Zou een keuzetool kunnen bijdragen aan het maken van keuze voor een muziekmethode, en op welke manier? Deze responses zijn meegegeven aan de student die onderzoek uitvoert naar de mogelijkheden en onmogelijkheden van een keuzetool.

- Oktober: Waarmee kunnen we je vooruithelpen op de Nationale Onderwijstentoonstelling (NOT) in januari 2021? Helaas is de NOT uitgesteld naar eind november 2021. De resultaten nemen we mee.

- December: Hoe bekwaam voel je je op het gebied van vakintegratie en wat zou je verder op weg helpen? De responses die hierop binnenkwamen worden meegenomen door de werkgroep kennisontwikkeling binnen het MuziekopleidersAkkoord.

We merkten dat niet alle leden meer actief zijn, het aantal reacties was dit jaar lager dan voorgaande jaren. Het beeld dat uit de responses kwam was echter homogeen, waardoor de uitkomsten goed bruikbaar waren. In 2021 willen we het leerkrachtenpanel versterken door leden te reactiveren, nieuwe leden te werven, ze frequenter te bevragen, timing te optimaliseren en de follow-up helderder te communiceren.

6. Organisatie Méér Muziek in de Klas

Stichting Méér Muziek in de Klas bestaat uit een bureau dat de dagelijkse activiteiten coördineert en uitvoert. Het bureau wordt geleid door directeur Jantien Westerveld, een zeskoppig hands-on bestuur en een groot aantal ambassadeurs, van wie er 18 zijn vertegenwoordigd in het Platform Ambassadeurs Méér Muziek in de Klas. Vele inhoudelijke en financiële partners ondersteunen Méér Muziek in de Klas bij de doelstelling.

6.1 Personeel

Het team van Méér Muziek in de Klas heeft zich dit jaar, in onzekere en uitdagende tijden van corona, meer dan ooit flexibel, wendbaar en solidair opgesteld, waardoor we veel hebben kunnen bereiken. We werken met een kern van vaste medewerkers, aangevuld door een flexibele schil van freelancers die ons op projectbasis ondersteunen wanneer nodig.

De stichting is niet verplicht aan een CAO gebonden en volgt daarom de salarisindicaties zoals gebruikelijk binnen de culturele educatieve sector. Het salaris van de directeur scoort 415 op de Basis Score voor Directiefuncties van het CBF (zie pagina 44). Binnen de financiële mogelijkheden van de stichting krijgt de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers aandacht.

Er zijn in totaal drie medewerkers uit dienst gegaan in 2020. Zij werden vervangen door twee nieuwe collega's met een vergelijkbare omvang in dienstverband. Het team van vaste medewerkers had in 2020 een omvang van gemiddeld 12,88 fte.

6.1.1 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het zit in het dna van onze organisatie en onze medewerkers om zorgvuldig met middelen om te gaan. We scheiden ons afval, reizen zoveel mogelijk met het openbaar vervoer en proberen het printen zoveel mogelijk te beperken. In 2020 hebben we promotiemateriaal en relatiegeschenken zoveel mogelijk vervangen door duurzamere alternatieven, zoals een herbruikbare waterfles en notitieboek. We hopen hiermee onze footprint zo beperkt mogelijk te houden.

6.2 Integriteit en Governance Code Cultuur

Medewerkers en freelancers, waaronder de Vliegende Brigadiers, overleggen een Verklaring Omtrent Gedrag aan de directeur en tekenen voor kennisneming van het personeelshandboek waarin geheimhouding, regels ten aanzien van de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming en integriteit zijn opgenomen.

Integriteit is van alle tijden en staat hoog in het vaandel bij Méér Muziek in de Klas. Wij werken voor en met kinderen, een kwetsbare doelgroep. Integer handelen, respect en vertrouwen liggen aan de basis van ons werk. Dat vraagt om een goed doordacht en vooral breed gedragen integriteitsbeleid. In 2020 hebben wij met zorg gedragscodes voor onze medewerkers opgesteld voor de omgang met kinderen. Medewerkers tekenen voor kennisneming van het personeelshandboek waarin deze gedragscodes, geheimhouding en regels ten aanzien van de wet Algemene Verordening zijn opgenomen. Onze medewerkers en freelancers zijn allemaal in het bezit van een Verklaring omtrent Gedrag (VOG).

In 2021 worden stappen genomen om het integriteitsbeleid verder aan te scherpen en uit te werken. Naast de gedragscode ontwikkelen wij momenteel een meldregeling en klachtenprocedure. Deze stukken vormen de basis voor verdere gesprekken over integriteit met medewerkers, vrijwilligers en andere betrokkenen bij Méér Muziek in de Klas. Méér Muziek in de Klas hecht grote waarde aan het bespreekbaar maken en houden van integriteitsvraagstukken. Méér Muziek in de Klas hanteert een bestuursmodel dat in overeenstemming is met de regels van de Governance Code Cultuur en de bijbehorende principes van goed bestuur en toezicht in de cultuursector. Die principes zijn vastgelegd in de statuten, bestuursreglement en directiereglement, die zijn gepubliceerd op onze website.

Het bestuur heeft als taken besturen, de rol vervullen van sparringpartner en werkgever voor de directie. Het functioneringsgesprek van de directeur vindt jaarlijks plaats in de eerste maanden volgend op de maand van benoeming (april). De leden van het bestuur signaleren via hun netwerk trends en mogelijkheden voor contacten die voor het beleid van de stichting van belang kunnen zijn.

De stichting Méér Muziek in de Klas is aangemerkt door de Belastingdienst als culturele ANBI.

6.3 Bestuur

Onze bestuursleden vormen een hands-on bestuur en stellen hun netwerk en expertise op tal van momenten beschikbaar. Daarmee kunnen we met een relatief klein team aan medewerkers een enorme impact realiseren. Ons bestuur bestaat uit:

- Carolien Gehrels - European Director Big Urban Clients ARCADIS – voorzitter
- Janneke van der Wijk - directeur Conservatorium Amsterdam – vicevoorzitter
- Robert Specken - managing director Opportunity Partners – penningmeester
- Joop van den Ende – voorzitter VandenEnde Foundation – lid
- Saskia Laseur – notaris Van Doorne Advocaten – lid
- Hans Brouwer - CEO MassiveMusic - lid

Een overzicht van nevenfuncties van de bestuursleden is gepubliceerd op onze website.

Het bestuur vergaderde in 2020 vier keer. Tijdens deze vergaderingen worden resultaten, knelpunten en mogelijke oplossingen, en actuele ontwikkelingen besproken, evenals de financiële stand van zaken. Het bestuur ontvangt hiertoe rapportages van de directeur. Bij bestuursvergaderingen zijn op uitnodiging (een of meerdere) toehoorders aanwezig. Ook de directeur woont de bestuursvergaderingen bij. Eenmaal per jaar vergadert het bestuur zonder aanwezigheid van de directeur.

Naast de vergaderingen vindt ook regelmatig overleg plaats tussen de voorzitter van het bestuur en de directeur, tussen de penningmeester en de directeur, en tussen de andere bestuursleden en de directeur. Dit gebeurt als het om specifieke deskundigheden of aandachtsvelden gaat. De sfeer en bijdrage is enthousiasmerend. Positief kritisch, gericht op hoge kwaliteit, actief en doeltreffend.

De bestuurders worden benoemd voor een periode van maximaal drie jaar. Een volgens het rooster afgetreden bestuurder is onmiddellijk voor nog één periode herbenoembaar. Het bestuur is bevoegd met algemene stemmen te besluiten een bestuurder voor een derde periode te benoemen. De profielschets van het bestuur en de relevante (voormalige) nevenfuncties van de leden zijn opvraagbaar.

Bestuursleden zijn bij toerbeurt bij activiteiten van de stichting aanwezig. Bijvoorbeeld bij de werkconferentie op

Paleis Noordeinde in januari 2020, de dag van het MuziekopleidersAkkoord in oktober 2020 en het MuziekAkkoord Noord Noord-Holland in november 2020. De leden van het bestuur ontvangen voor hun werkzaamheden geen beloning; zij zetten zich belangeloos in. Ook zijn aan hen geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

6.4 Ambassadeurs

Méér Muziek in de Klas werd in ook in 2020 actief ondersteund door verscheidene ambassadeurs. Zo is er het overkoepelende Platform Ambassadeurs, bestaande uit achttien ambassadeurs met Koningin Máxima als erevoorzitter. De ambassadeurs van het Platform vertegenwoordigen alle partijen die een belangrijke rol spelen bij muziekonderwijs op de basisschool: muzikanten, gemeenten, provincies, onderwijspartijen, centra voor de kunsten, de publieke omroep en opleidingsinstituten als pabo's en conservatoria. Zij dragen uit hoe belangrijk muziekonderwijs op de basisschool is en zetten hun kennis en netwerk in om meer muziekonderwijs te realiseren. Ambassadeur Oeds Westerhof was in 2020 van maart tot en met oktober interim directeur-bestuurder van het Fonds voor Cultuurparticipatie. Gedurende deze periode was zijn ambassadeurschap voor Méér Muziek in de Klas opgeschort.
Verscheidene mensen vervullen een ambassadeursrol op inhoudelijk gebied of op regionaal niveau (zie ook de Méér Muziek in de Klas *Lokaal* - ambassadeurs op pagina 20). Ook hebben we artiestambassadeurs, zoals Buddy Vedder, die zich hard maken voor muziekonderwijs en dat onder een breder publiek zichtbaar maken. We danken al onze ambassadeurs heel hartelijk voor hun geweldige inzet en betrokkenheid.

6.5 Partners

Mede op aangeven van de Boekmanstichting (zie pagina 36) hebben we bestaande partnerschappen versterkt en zijn we nieuwe aangegaan. We zijn het LKCA zeer erkentelijk voor de gezamenlijke ontwikkeling van en inhoudelijke bijdrage aan de Landelijke MuziekTafeldag die we in september organiseerden. Ook waarderen we zeer hoe het ministerie van OCW en het Fonds voor Cultuurparticipatie met ons meedachten over hoe de door corona veroorzaakte vertraging in te lopen en de schade te beperken, onder andere door coulance te geven aan regio's die toewerken naar lokale verankering van muziekonderwijs en aan ons als organisatie. De PO-raad ondersteunde royaal door onder andere haar betrokkenheid bij het MuziekopleidersAkkoord, door zowel te participeren in de werkgroep Kennisontwikkeling als het rondetafelgesprek van 7 oktober 2020. De NPO en AVROTROS droegen in grote mate bij aan de zichtbaarheid van het belang van muziekonderwijs voor kinderen. NTR en Schooltv waren ook dit jaar een enthousiaste partner bij de muzikale energizers; we kijken er naar uit om in 2021 een nieuwe reeks te maken in het kader van het Eurovisie Songfestival, waar Méér Muziek in de Klas Maatschappelijk Partner van is. In 2021 grijpen we dit unieke evenement aan om muziekonderwijs nog eens extra op de kaart te zetten.

Onze dank gaat ook uit naar alle nieuwe partners, landelijk en lokaal, die zich mede dankzij het MuziekopleidersAkkoord en de regionale MuziekAkkoorden hebben verbonden aan het doel van structureel muziekonderwijs voor alle kinderen in Nederland en het Caribisch gebied. Uiteraard horen daar ook onze financiële partners bij, waarbij we in Hoofdstuk 7 uitgebreid stilstaan.

Het onderwijs in Nederland is volop in ontwikkeling door Curriculum.nu, de extra investeringen in het onderwijs, de noodzaak voor meer diversiteit, inclusie en kansengelijkheid. In 2021 zoeken we daarom nog nauwer de aansluiting met het onderwijs, zodat we vanuit hun behoefte met muziekonderwijs kunnen bijdragen aan deze ontwikkelingen.

Bovenstaande lijst is lang niet uitputtend. Alleen sámen realiseren we structureel muziekonderwijs op alle basisscholen. We danken onze kernpartners én nieuwe partners voor de vruchtbare samenwerking.

Netwerken en bijeenkomsten
In 2020 verzorgden we verscheidene, met name online, presentaties, voerden we vele gesprekken en woonden we meerdere online evenementen en bijeenkomsten bij. Zo kunnen we onze rol als netwerkorganisatie goed vervullen, met als doel in gezamenlijkheid met alle relevante partijen toe te werken naar het behalen van ons doel.

Presentaties en netwerkgesprekken
In 2020 hebben we presentaties gegeven om te vertellen over het doel van Méér Muziek in de Klas, de naamsbekendheid te vergroten, in contact te komen met (potentiële) samenwerkingspartners en mee te denken over onderwijs- en andere ontwikkelingen.

Bijeenkomsten in het kader van Méér Muziek in de Klas Lokaal
In het traject op weg naar en na afloop van een MuziekAkkoord is Méér Muziek in de Klas zeer intensief betrokken. Zo voeren we verkennende gesprekken, brengen we partijen bijeen tijdens brainstormsessies, klankbordbijeenkomsten, nemen we deel aan stuurgroepvergaderingen, dragen we actief bij aan de organisatie van de ondertekening van MuziekAkkoorden en sluiten we aan bij Muziektafels en terugkomdagen.

En verder
We organiseerden verder verschillende bijeenkomsten met onze partners, bestuursleden, ambassadeurs en medewerkers, zoals de werkconferentie op Paleis Noordeinde met de wethouders Cultuur en/ of onderwijs van de grote steden.

7. Financiele middelen, sponsors en fondsen

Om onze basisorganisatie (huisvesting, personeel, overhead) te bekostigen ontvingen we in 2020 projectsubsidie van het Fonds voor Cultuurparticipatie. En we konden dit jaar weer rekenen op bijdragen van VSBfonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, het Oranjefonds en de VandenEnde Foundation/ Stichting Stimulering kunst en cultuur.

Daarnaast ontvingen we een aantal projectbijdragen, onder andere van het Oranjefonds voor muziekonderwijs op de weekendscholen en de muzikale energizers, het Prins Bernhard Cultuurfonds, ook voor muziekonderwijs op de weekendscholen, Stichting Boschuyzen voor muziekonderwijs op de opvanglocaties, een anoniem fonds voor de Méér Muziek in de Klas Workshops, het online Handboek voor Méér Muziek in de Klas en het doen van onderzoek (vanwege corona opgeschort), nog een anoniem fonds voor Muzikaal Kabaal?! en de Vliegende Brigadiers, en tot slot de Gravin van Bylandt stichting voor de muzikale energizers. Zonder deze donaties konden we deze projecten niet realiseren. Wij zijn hen dan ook zeer erkentelijk.

Voor 2020 hadden we ambitieuze wervingsplannen, vooral voor het bedrijfsleven. Vanwege de door de corona veroorzaakte economische onzekerheden, bleven bedrijven zeer terughoudend in het doneren van gelden. Toch steunde een aantal ondernemers het doel van Méér Muziek in de Klas. Bijvoorbeeld het bedrijf Sonolize, dat 1% van de omzet afdroeg voor muziekonderwijs. Ook nam de organisatie Social Handshake ons op in hun goededoelenlijst, waardoor medewerkers bij uitbetaling van hun salaris een klein bedrag aan ons kunnen doneren. De economische gevolgen van corona zorgden helaas ook voor opheffing van muziekgerelateerde organisaties. Een aantal van hen doneerden hun resterende saldo.

Naast de landelijke werving van partners voor de activiteiten van Méér Muziek in de Klas is ook dit jaar weer extra ingezet op werving van lokale partners in het kader van Méér Muziek in de Klas Lokaal, mede in het kader van de MuziekMatch. De zichtbaarheid die we geven aan de MuziekAkkoord werpt daarbij ook zijn vruchten af: een aantal regio's ontving spontane giften na afsluiting van hun MuziekAkkoord.

Opvallend in 2020 was de toegenomen hoeveelheid particuliere donaties, van kleinere bijdragen tot grotere nalatenschappen. Vermoedelijk ligt een grotere naamsbekendheid hieraan ten grondslag. Ook adverteerden we in de nalatenschapbijlage van de Mecenasgids 2020. Om het geïnteresseerde particuliere gevers makkelijker te maken om te doneren, voegden we een donatiemodule toe aan onze website, waarbij men aan de stichting in algemene zin, een regio of op een andere manier kan doneren.

Ook ontvingen we in 2020 een aantal giften in natura, zoals tegemoetkoming in de huur van TivoliVredenburg voor de Dag van het MuziekopleidersAkkoord.

Een overzicht van alle donaties is opgenomen in bijlage 1. We zijn alle fondsen, sponsors, particuliere gevers en projectpartners bijzonder dankbaar voor hun steun en vertrouwen in 2020.

7.1 Beheer, rapportage en relatiemanagement

Stichting Méér Muziek in de Klas beheert gedoneerde gelden onder toezicht van de penningmeester; de gelden worden niet belegd. We onderhouden nauwe contacten met alle donerende organisaties en gevers, en rapporteren volgens afspraak over de inzet van hun donaties. We betrekken onze financiële partners door het jaar heen op

op allerlei manieren bij ons werk door ze uit te nodigen voor verschillende bijeenkomsten om zo de relaties te onderhouden en versterken. In december kennen we de traditie van het bijeen brengen van bestaande en potentiële gevers tijdens een exclusief inhoudelijk voorprogramma bij Het Kerst Muziekgala. Vanwege de beperkende maatregelen rondom corona kon deze bijeenkomst dit jaar niet doorgaan. In 2021 organiseren we als alternatief een oploop om hierin als nog te kunnen voorzien, mits de omstandigheden dit toelaten.

7.2 Onze ambitie voor 2021

Om ons doel te behalen en alle kinderen in Nederland van muziekonderwijs op de basisschool te laten genieten, blijven private bijdragen de komende jaren van essentieel belang. Sinds 2019 werken we aan de professionalisering van onze fondsenwerving, door het team uit te breiden, te investeren in veiligheid en integriteit en onze propositie te verscherpen.

7.2.1 CBF-keurmerk Erkende Goede Doelen

In 2021 maken we een professionaliseringsslag voor de toekomst door het Keurmerk Erkende Goede Doelen aan te vragen. De procedure om hier voor in aanmerking te komen is sinds 2020 opgestart. Aanleiding hiervoor is de ambitie om meer particuliere gevers te werven, nu onze relatie met en bekendheid bij fondsen een goede mate van stevigheid heeft gekregen. Onderdeel van de procedure is onder andere publicatie van een melding- en klachtenprocedure; deze komt in het voorjaar van 2021 beschikbaar op onze website. Een risicoanalyse is ook onderdeel van de procedure; het bestuur zal hiertoe in 2021 opdracht geven. Hieronder vallen risico's en onzekerheden die horen bij kleine organisaties, zoals verloop en capaciteit, maar ook zaken als reputatiemanagement, wet- en regelgeving, stagnatie door externe factoren als corona, en continuïteit in financiële middelen.

7.2.2. Continuïteitsreserve

Om zeker te stellen dat de stichting in de toekomst aan verplichtingen kan voldoen, bouwen we een continuïteitsreserve voor de dekking van risico's op korte termijn. Jaarlijks wordt er bij voldoende reserves €100.000 toegevoegd. Dit zal worden bepaald bij het vaststellen van de jaarrekening. De eerste toevoeging zal plaatsvinden bij het vaststellen van de jaarrekening 2021. We hanteren een continuïteitsreservenorm van maximaal anderhalf maal de jaarlijkse kosten voor de eigen organisatie. Onder de kosten van de eigen organisatie wordt verstaan de totale personeelskosten, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten, afschrijving en rente en de toegerekende kosten publiciteit en communicatie aan werving baten en beheer en administratie.

7.2.3 Werken in partnerschap

Om onze slagkracht te behouden en vergroten, zijn publieke en private bijdragen de komende jaren van wezenlijk belang. We blijven van giften afhankelijk om alle gewenste en noodzakelijke activiteiten te handhaven, uit te breiden of op te starten. Ondanks de enthousiaste medewerking van veel grotere en kleinere private fondsen, sponsoren en donateurs blijft het verkrijgen van private financiering van de verschillende projecten een voortdurend punt van aandacht. We spannen ons daarom ook in 2021 maximaal in om nieuwe fondsen en sponsoren aan ons te binden om samen bij te dragen aan de muzikale ontwikkeling van alle kinderen in Nederland. Naast de werving van particuliere donaties, is het speerpunt voor 2021 om het bedrijfsleven bij ons werk te betrekken. Doel is om partnerschappen en samenwerkingen tot stand te brengen die voedend en versterkend zijn voor beide partijen. Ons uitgangspunt hierbij is om bedrijven te raken en zodoende te inspireren om te gaan staan voor de doelen van Méér Muziek in de Klas in de vorm van een samenwerking of partnerschap.

Ter ondersteuning van deze ambitie hebben we een team bij Méér Muziek in de Klas dat zich bezighoudt met fondsenwerving en relatiemanagement.

Slotwoord

We kijken terug op een bijzonder jaar, waarin we, ondanks de coronacrisis veel hebben kunnen bereiken. Sinds de start van onze activiteiten in 2016 bereikten we in totaal:

641.500 kinderen
41.240 leerkrachten
4358 scholen
122 gemeenten

Uit het verslag komt duidelijk naar voren dat dit bereik alleen tot stand heeft kunnen komen dankzij de inzet van vele partijen samen. Voor de komende jaren roepen we de overheid, inhoudelijk partners, mediapartners, fondsen, bedrijfsleven en particuliere gevers op ons te blijven steunen en daarmee het vertrouwen te geven om door te kunnen blijven stomen op weg naar ons doel:

structureel muziekonderwijs voor alle 1,6 miljoen basisschoolkinderen in Nederland

Bijlage 1 - Bijdragen

Fonds voor Cultuurparticipatie

M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Stichting NTR

Oranje Fonds

Prins Bernhard Cultuur Fonds

Stichting Boschuysen

Stichting Stimulering Kunst & Cultuur

VandenEnde Foundation

VSBfonds

Diverse subsidies en bijdragen

Daarnaast ontvingen we diverse particuliere giften

Naast de bijdragen ter uitvoering van onze werkzaamheden, zijn er in het kader van de MuziekMatch ook private gelden gedoneerd die rechtstreeks in muziekonderwijs worden geïnvesteerd. Ten tijden van schrijven zit er €105.000 in deze spaarpot.

Méér Muziek in de Klas

Adres:	Sarphatikade 22-1, 1017 WV, AMSTERDAM
Telefoonnummer::	020 - 82 04 730
Email:	info@meermuziekindeklas.nl
Website:	www.meermuziekindeklas.nl